

Handleiding Subsidieverlening en subsidievaststelling hoofdstuk 3 Besluit financiële bepalingen bodemsanering

Bedrijvenregeling

Datum 29 juni 2018
Status Definitief

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat Bodem+
Informatie	Geraldien Kok
Telefoon	+31646935749
Fax	
Uitgevoerd door	Tauw
Opmaak	Mark in 't Veld, Cathrien Heusinkveld
Datum	29 juni 2018
Status	Definitief
Versienummer	4

Inhoud

1	Introductie—6
1.1	Doel van de handleiding—6
1.2	Voorgeschiedenis—6
1.3	Herziening werkwijze per 1 juli 2008—6
1.4	Herziening bedrijvenregeling 2017—7
1.5	Opbouw handleiding—8
2	Subsidieverlening—10
2.1	Stappenschema—10
2.2	Benodigde stukken aanvrager—11
2.3	Toetsen aan de gestelde subsidievoorwaarden—11
2.4	Kostenraming—16
2.5	Bepalen subsidiepercentage en bijdrage—18
2.5.1	Subsidiepercentage—18
2.5.2	Subsidiebijdrage—19
3	Subsidievaststelling—21
3.1	Stappenschema—21
3.2	Aan te leveren stukken—22
3.3	Toetsen aan de gestelde subsidievoorwaarden—23
3.4	Bepalen subsidiebijdrage—23
3.4.1	Gefaseerde sanering—24
3.4.2	Voorschot en uitvoering in gedeelten—24
	Bijlage A Checklist ten behoeve van reservering financiële middelen bij I&W—26
	Bijlage B Model-aanvraagformulier subsidieverlening—28
	Bijlage C Model-aanvraagformulier subsidievaststelling—40
	Bijlage D Voorbeeld conceptbeschikking en toelichting—46
	Bijlage E Literatuur, meer info—54

1 Introductie

1.1 Doel van de handleiding

Deze handleiding is opgesteld om de bevoegde gezagen van dienst te zijn bij het opstellen van een conceptaanvraag om subsidie in het kader van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering 2005. Het is dus een hulpmiddel. De handleiding is opgesteld naar aanleiding van de vragen die zijn gesteld via de helpdesk aan Rijkswaterstaat Bodem+. De handleiding is afgestemd met het ministerie voor Infrastructuur en Waterstaat (I&W).

1.2 Voorgeschiedenis

Op 11 juni 2001 is het Convenant Bodemsanering in gebruik zijnde en blijvende Bedrijfsterreinen in werking getreden. Het convenant is ondertekend door de ministers van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (destijds VROM, nu I&W) en Economische Zaken (EZ), vertegenwoordigers van het georganiseerde bedrijfsleven (VNO/NCW en MKB-Nederland) alsmede de colleges van gedeputeerde staten en de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG). In het kader van de beleidsvernieuwing bodemsanering zijn in het convenant afspraken gemaakt over de saneringsfase van de zogenaamde BSB-operatie (Bodemsanering Bedrijfsterreinen). Deze afspraken hebben betrekking op een saneringsplicht voor bedrijven, een subsidieregeling voor bodemsanering van bedrijfsterreinen, en de mogelijkheid rekening te houden met draagkrachtproblemen. De saneringsplicht is opgenomen in de gewijzigde Wbb (Wet bodembescherming), de subsidieregeling en de wijze waarop wordt omgegaan met draagkrachtproblemen zijn geregeld in het Besluit financiële bepalingen bodemsanering. De subsidieregeling heeft tot doel de sanering van in gebruik zijnde bedrijfsterreinen te bevorderen door eenduidig te regelen in welke gevallen de overheid een subsidie kan verstrekken.

Op grond van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering kan de minister van I&W subsidie verstrekken aan eigenaren of erfpachters van in gebruik zijnde bedrijfsterreinen. De minister heeft in het Delegatiebesluit de taken en bevoegdheden uit hoofdstuk 3 en artikel 40 van het Besluit overgedragen aan het bevoegd gezag Wbb. De financiële middelen voor de Bedrijvenregeling worden centraal beheerd door I&W.

Sinds de inwerkingtreding van het Besluit per 1 januari 2006 heeft een aantal bevoegd gezagen Wbb veel ervaring opgedaan met de afhandeling van subsidie in het kader van de Bedrijvenregeling. Hierdoor is de rol van Rijkswaterstaat Bodem+ in het kader van de aanvraag om subsidie gewijzigd. Bovendien zijn de termijnen die Rijkswaterstaat Bodem+ en I&W nodig hebben om de aanvragen tot subsidie te behandelen lang. Dit maakt het voor de bevoegde overheden soms lastig om de termijnen – zoals vermeld in het besluit – te halen.

1.3 Herziening werkwijze per 1 juli 2008

Gelet op het bovenstaande is de oorspronkelijke werkwijze herzien.¹

¹ In de oorspronkelijke werkwijze tot 1 juli 2008 stuurde u als bevoegd gezag het conceptbesluit op een aanvraag tot subsidieverlening naar Bodem+. Bodem+ toetste dit conceptbesluit op volledigheid en juistheid (o.a. een toetsing van de concept beschikking, een toetsing van bijlage 8 van de regeling Financiële bepalingen Bodemsanering 2005 en een toetsing van de opgegeven kosten van de bodemsanering) en stuurde vervolgens de betreffende stukken – voorzien van een advies - naar I&W. Op basis van dit advies ging I&W (meestal) over tot het reserveren van de middelen en deed hierover een

Werkwijze

In de aangepaste werkwijze, die geldt vanaf 1 juli 2008, stuurt u als bevoegd gezag het conceptbesluit op een aanvraag tot subsidieverlening direct naar het ministerie van I&W. Het college meldt ieder conceptbesluit tot subsidieverlening, samen met een begroting van de saneringskosten en de Checklist ten behoeve van reservering financiële middelen bij I&W (bijlage A van deze handleiding) bij de minister van I&W met het verzoek om de benodigde middelen te reserveren. Vervolgens bevestigt het ministerie van I&W de reservering van middelen met een brief aan het college. Het college neemt vervolgens een beschikking met betrekking tot de aanvraag om subsidie.

Rijkswaterstaat Bodem+ adviseert de bevoegde overheden Wbb vanaf 1 juli 2008 desgewenst bij het opstellen van het conceptbesluit op een aanvraag tot subsidieverlening. Op verzoek van I&W zal Rijkswaterstaat Bodem+ steekproefsgewijs (1 op de 10 conceptbesluiten) beoordelen. I&W zendt in het laatste geval de betreffende stukken naar Rijkswaterstaat Bodem+. Rijkswaterstaat Bodem+ laat het betreffende bevoegd gezag weten dat hun aanvraag nader zal worden bekeken. Rijkswaterstaat Bodem+ onderhoudt contact met het bevoegd gezag over de aanvraag en brengt advies uit aan I&W.

De controle van Rijkswaterstaat Bodem+ bestaat uit:

- controleren of alle gegevens compleet zijn (conceptbesluit, Checklist ten behoeve van reservering financiële middelen bij I&W (bijlage A deze handleiding), de kostenraming);
- controleren of er geen fouten staan in het conceptbesluit;
- controleren of alle artikelen juist zijn gebruikt.

Vooraf de rol van Rijkswaterstaat Bodem+ is veranderd. In de aangepaste opzet is Bodem+ voornamelijk adviseur van de bevoegde gezagen in het stadium voorafgaand aan het opstellen van de concept beschikkingen. De helpdesk van Bodem+ is daarom beschikbaar voor het beantwoorden van vragen en in de 2e lijn adviseurs beschikbaar voor het behandelen van complexe aanvragen.

1.4 Herziening bedrijvenregeling 2017

In het Convenant Bodem en Bedrijfsleven 2015 is afgesproken om de Bedrijvenregeling te herzien. Het doel hiervan is de mogelijkheden voor subsidieverlening meer af te stemmen op de uitgaven ten behoeve van de bodemsanering van bedrijfsterreinen. Dit moet ertoe bijdragen dat er meer gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om subsidie aan te vragen, waardoor ook het aantal saneringen zal stijgen. Dit is geëffectueerd in een herziening van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering die inwerking is getreden op 1 juli 2017.

Om te bereiken dat met bodemsaneringen op korte termijn wordt aangevangen zijn bij de wijziging in het Besluit twee termijnen opgenomen. Doel hiervan is regeling eindig te maken en de urgentie om tot saneren met een subsidie over te gaan te verhogen. Bedrijven zullen een keuze moeten maken om ofwel binnen deze termijnen tot sanering over te gaan en af te ronden met een bijdrage van de overheid, ofwel de sanering op eigen kosten op een later moment uit te voeren. Het betreft de volgende twee termijnen:

- De einddatum van de regeling is vastgesteld op 1 januari 2025. Bedrijven die zich voor 2008 hebben aangemeld, hebben nog tot 1 januari 2025 de tijd om aan te geven dat ze ook daadwerkelijk gebruik gaan maken van de Bedrijvenregeling. Om

mededeling per brief aan uw college van B&W/GS. Het college nam vervolgens een definitieve beschikking met betrekking tot de aanvraag tot subsidieverlening.

voor een subsidie in aanmerking te kunnen komen moet het saneringsplan als bedoeld in artikel 39 van de wet dan wel een melding op grond van artikel 39b, derde lid, voor 31 december 2023 zijn ingediend. De aanvraag voor de financiële bijdrage moeten vervolgens uiterlijk 31 december 2024 zijn ingediend.

- Een andere termijn betreft de afronding van de sanering. In de verleningsbeschikking wordt opgenomen dat de sanering voor 1 januari 2030 dient te zijn afgerond. Vervolgens is een termijn opgenomen voor het indienen van de subsidievaststelling. De aanvraag tot subsidievaststelling dient voor 1 januari 2030 te zijn ingediend.

Ook een aantal criteria met betrekking tot de toegang tot en de hoogte van de subsidie uit het Besluit zijn gewijzigd. De wijzigingen richten zich op:

- Een betere afstemming op het instrumentarium van de Wet bodembescherming. Het Besluit financiële bepalingen bodemsanering voorzag nog niet in de mogelijkheid om bij de subsidieverlening rekening te houden met de overdracht tegen een afkoopsom van een deel van de sanering naar een gebiedsbeheerder of in het kader van de gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreiniging.
- Meer ruimte voor maatwerk en minder drempels in het proces voor het verkrijgen van subsidie. De aanpassingen hebben betrekking op:
 - De bestemmingswijziging. Als voorwaarde bij subsidieverlening gold tot dusverre dat het betrokken bedrijfsterrein niet binnen vijf jaar nadat het bevoegd gezag heeft ingestemd met het evaluatieverslag, wordt benut voor of wordt vervreemd ten behoeve van een gevoeliger gebruik dan het gebruik als bedrijfsterrein. Deze beperking kon soms belemmerend werken, juist ten aanzien van bedrijfsterreinen in binnensteden en dorpskernen. De verplichting om deze voorwaarde op te nemen in de subsidiebeschikking is komen te vervallen. Het Besluit is er op gericht om sanering van bedrijfsterrein te stimuleren en daarbij wordt uitgegaan van sanering tot bedrijfsterrein. Omdat in de gevallen waar gekozen wordt om te saneren tot een gevoeliger gebruik dan bedrijfsterrein toch een subsidie te kunnen verstrekken is nu eenduidig bepaald dat alleen de saneringskosten in de beschouwing worden genomen die nodig zouden zijn om het terrein te saneren met het oog op voortzetting van de functie van bedrijfsterrein.
 - Het voorschot. Tot dusverre kon gedurende de looptijd van een sanering eenmaal een voorschot worden verstrekt. Voortaan is tweemaal een voorschot mogelijk.

1.5 Opbouw handleiding

De handleiding is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2 is opgebouwd rondom de aanvraag tot subsidieverlening door de initiatiefnemer, en het opstellen van de concept beschikking door het bevoegd gezag. Ook vindt u hier de gegevens van de afdeling bij I&W waar u de conceptbeschikking naartoe kunt zenden. Bijlage BI bevat een modelaanvraagformulier dat de initiatiefnemer kan gebruiken bij het verstrekken van gegevens rondom de aanvraag.

Hoofdstuk 3 is opgebouwd rondom de aanvraag tot subsidievaststelling door de initiatiefnemer, en het opstellen van een besluit door het bevoegd gezag en de uitbetaling. Bijlage C bevat een modelaanvraagformulier dat de initiatiefnemer kan gebruiken bij het verstrekken van gegevens rondom de vaststelling van de subsidie.

Bijlage A bevat een checklist die u kunt invullen en samen met het conceptbesluit tot subsidieverlening en een begroting van de saneringskosten kunt toezenden aan I&W. Het invullen van de checklist vergemakkelijkt de afhandeling van de aanvraag bij I&W.

Bijlage D bevat een voorbeeldbeschikking die u kunt gebruiken bij een ingediende aanvraag voor subsidieverlening op grond van hoofdstuk 3 van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering (Besluit fbb), of wel de bedrijvenregeling. U vindt hier tevens een toelichting op de opbouw van de conceptbeschikking.

Bijlage E bevat een literatuurlijst.

Verder willen wij wijzen op de website van Rijkswaterstaat Bodem+, waar een aantal veelgestelde vragen over de Bedrijvenregeling worden beantwoord. We zullen deze indien nodig actualiseren. De link naar deze pagina is

<https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bodemsanering/vragen/bedrijvenregeling/>

2 Subsidieverlening

Nadat een initiatiefnemer een aanvraag om subsidieverlening heeft ingediend, stelt u als bevoegd gezag een concept beschikking op en legt deze conceptbeschikking voor aan I&W². Als bevoegd gezag moet u ieder conceptbesluit tot subsidieverlening, samen met een kostenraming van de saneringskosten en de Checklist ten behoeve van reservering financiële middelen bij I&W (bijlage A van deze handleiding), melden bij de minister om de benodigde middelen te reserveren. I&W bevestigt reservering van middelen aan het bevoegd gezag en het bevoegd gezag maakt de conceptbeschikking definitief en stelt vervolgens de aanvrager op de hoogte³.

Om de afhandeling binnen het ministerie snel te laten verlopen is een checklist geïntroduceerd waarin kort de, voor de reservering relevante, gegevens overzichtelijk worden weergegeven. Deze checklist is opgenomen in bijlage A.

In dit hoofdstuk worden de verschillende aspecten rondom het proces van subsidieverlening beschreven, waarbij achtereenvolgens aandacht wordt besteed aan een stappenplan, de aan te leveren stukken, de toetsing aan gestelde subsidievoorwaarden, en de bepaling van het subsidiepercentage en subsidiebijdrage.

2.1 Stappenschema

Uitgangspunten

- 1 Bevoegd gezag Wbb is beslissingsbevoegd;
- 2 I&W beheert de financiële middelen;
- 3 Rijkswaterstaat Bodem+ is adviserend op verzoek.

Procedure subsidieverlening

- 4 Aanvrager dient aanvraag tot subsidieverlening rechtstreeks in bij bevoegd gezag Wbb;
- 5 Bevoegd gezag Wbb stuurt de aanvrager onverwijld een ontvangstbevestiging van de aanvraag tot subsidieverlening waarin de datum van ontvangst wordt vermeld (artikel 13 lid 3 van het Besluit fbb);
- 6 Bevoegd gezag Wbb toetst de aanvraag aan wet- en regelgeving;
- 7 Bevoegd gezag Wbb stuurt conceptbeschikking subsidieverlening samen met de checklist en de kostenraming van de saneringskosten aan I&W. Dit verzoek kan worden gericht aan:

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
SSO-F&I
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

- 8 I&W reserveert het betreffende budget en reageert binnen vier weken schriftelijk naar het bevoegd gezag Wbb;
- 9 Bevoegd gezag Wbb stelt definitieve beschikking subsidieverlening op en stelt de aanvrager hiervan op de hoogte.

² In de praktijk komt het vaak voor dat aanvrager en bevoegde overheid een vooroverleg hebben. Bij bijzondere vragen of problemen kan Rijkswaterstaat Bodem+ worden ingeschakeld als adviseur.

³ Als gevolg van de laatste wijzigingen in het besluit fbb zal per 1 juli 2017 in de verleningsbeschikkingen moeten zijn opgenomen dat de saneringsactiviteiten dienen te zijn afgerond voor 1 januari 2030

2.2 **Benodigde stukken aanvrager**

In principe geldt dat de aanvrager de informatie overlegt aan het bevoegd gezag Wbb die nodig is om de aanvraag tot subsidieverlening te toetsen aan de regels zoals gesteld in het Besluit fbb en de bijbehorende Regeling fbb 2005. Als hulpmiddel kan gebruik worden gemaakt van het modelformulier subsidieverlening, zoals opgenomen in Bijlage B.

Controleer eerst of er al een aanmelding (artikel 12 Besluit fbb) in uw bezit is voor de betreffende locatie.

Op 1 januari 2025 komt het Besluit financiële bepalingen bodemsanering (behoudens het overgangsrecht) te vervallen. Om voor een subsidie in aanmerking te kunnen komen moet het saneringsplan als bedoeld in artikel 39 van de wet dan wel een melding op grond van artikel 39b, derde lid, voor 31 december 2023 zijn ingediend. De aanvraag voor de financiële bijdrage moeten vervolgens uiterlijk 31 december 2024 zijn ingediend.

De volgende stukken zijn in elk geval noodzakelijk om de aanvraag te beoordelen:

- Ingevuld en ondertekend "Protocol Ouderdomsbepaling" zoals opgenomen in bijlage 6 van de Regeling fbb 2005.
- Eigendoms- en/of verwervingsdocumenten (gewaarmerkte kopie van de koopovereenkomst en een kopie van de akte van eigendomsoverdracht van het bedrijfsterrein of, indien van toepassing, een kopie van de akte tot vestiging van het erfpachtrecht en van de akte tot overdracht van het erfpachtrecht).
- Informatie om te kunnen beoordelen of er sprake is van een MKB-bedrijf.
- Een saneringsplan of een melding op grond van artikel 39b Wbb (BUS-melding). Let op: de sanering moet worden uitgevoerd in overeenstemming met de eisen die de wet stelt. Dit betekent dat het bevoegd gezag Wbb moet instemmen met het saneringsplan (let hierbij ook op het al dan niet toestaan van deelsaneringen of gefaseerde saneringen).
- Begroting van de saneringskosten uitgaande van een saneringsdoelstelling voor een functie als bedrijfsterrein.

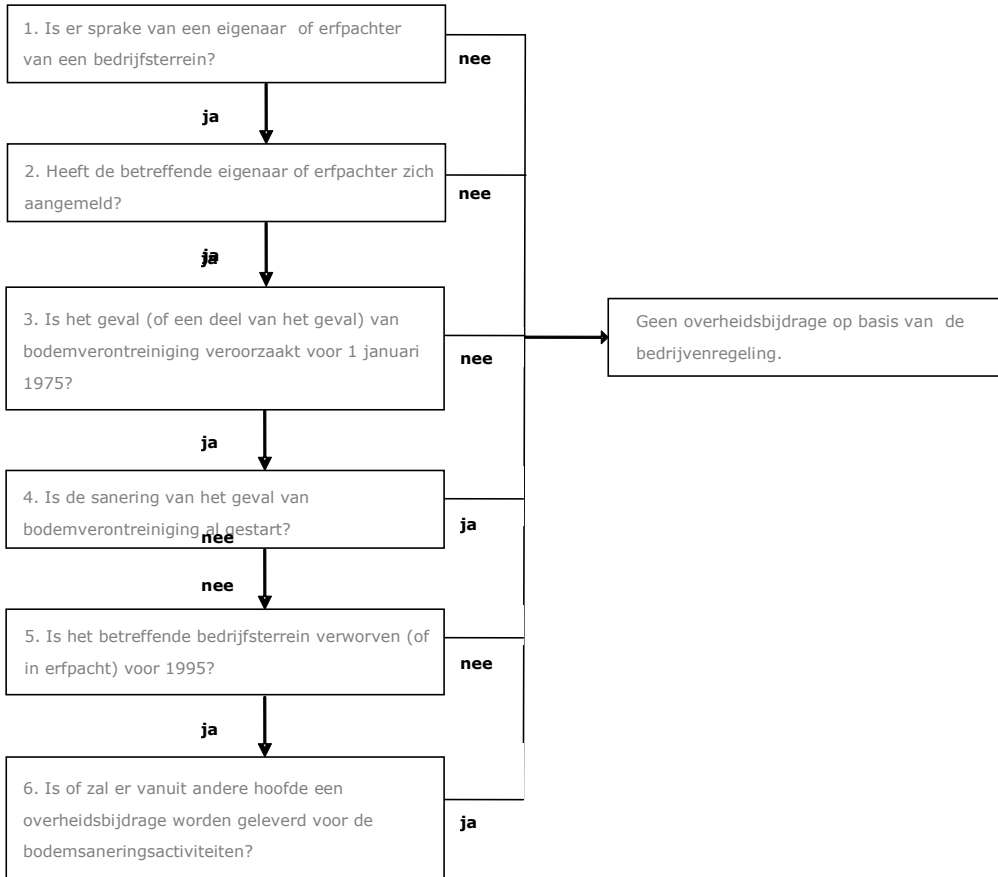
In eerder versies van de bedrijvenregeling was de toets opgenomen of "sprake is van een ernstig geval van bodemverontreiniging dat spoedig gesaneerd moet worden of waarbij de noodzaak tot sanering is ontstaan als gevolg van voorgenomen activiteiten op het betreffende bedrijfsterrein". Met de herziening van de bedrijvenregeling in maart 2017 is deze eis komen te vervallen.

NB: Van deze stukken hoeft u alleen de saneringsbegroting en de stukken verder genoemd onder 2.1 door te sturen aan I&W.

2.3 **Toetsen aan de gestelde subsidievoorwaarden**

Om te bepalen of de ingediende aanvraag tot subsidieverlening voldoet aan de gestelde voorwaarden in het Besluit en de bijbehorende regeling is het van belang dat u onderstaande vragen kunt beantwoorden. Onderstaand stappenschema is hierbij een handig hulpmiddel. Bij een aantal vragen wordt verdere uitleg gegeven.

Stappenschema subsidievoorwaarden

Ad 1. Is er sprake van een eigenaar of erfpachter van een bedrijfsterrein?

De subsidie is bedoeld voor eigenaren, of als op het bedrijfsterrein een recht van erfpacht rust, de erfpachters van in gebruik zijnde en blijvende bedrijfsterreinen.

Om te bepalen of de eigenaar of erfpachter hieraan voldoet is het van belang te bepalen of er sprake is van een bedrijfsterrein zoals bedoeld in het Besluit. Hieronder volgt een nadere toelichting op de begrippen "bedrijfsterrein" en "onderneming" zoals bedoeld in het Besluit financiële bepalingen bodemsanering en de Wbb.

In art. 55a van de Wbb wordt onder een bedrijfsterrein verstaan een perceel waarop bedrijfsactiviteiten worden verricht door een onderneming in de zin van de Wet op de inkomstenbelasting 2001 of de Wet op de vennootschapsbelasting 1969, niet behorend tot de landbouwsector.

Uit navraag bij de belastingdienst is gebleken dat in de Wet op de inkomstenbelasting 2001 en de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 het begrip "onderneming" niet is gedefinieerd, maar dat de rechtspraak wel tot een definitie is gekomen. Deze is als volgt: "Een onderneming = een duurzame organisatie die erop gericht is met behulp van arbeid en kapitaal deel te nemen aan het maatschappelijk productieproces met het oogmerk winst te behalen". Hierbij is toegelicht dat van een oogmerk winst te behalen sprake is als het de wil en bedoeling is winst te maken. Verder is aangegeven dat op objectieve wijze op basis van feiten moet worden beoordeeld of er sprake is van een onderneming. Dit betekent dat ook een particulier die eigenaar/erfpachter is van een bedrijfsterrein voor subsidie in aanmerking kan komen. Hierbij kunt u denken aan een particulier die een bedrijfsterrein verhuurt.

Ad 2. Heeft de betreffende eigenaar of erfpachter zich aangemeld?

In het kader van de Bedrijvenregeling geldt een aanmeldingsverplichting. Zo had de betreffende eigenaar of erfpachter de locatie vóór 1 januari 2008 moeten aanmelden bij het betreffende bevoegd gezag Wbb, tenzij aannemelijk kan worden gemaakt dat door bijzondere omstandigheden aanmelding voor die datum niet mogelijk was (artikel 11, lid 1c van het Besluit).

Wat de betreffende "bijzondere omstandigheden" zijn, wordt niet in het Besluit ingevuld. Dit is ter beoordeling van het bevoegd gezag Wbb.

Ad 3. Is het geval (of een deel van het geval) van bodemverontreiniging veroorzaakt voor 1 januari 1975?

Een belangrijk criterium in de subsidieregeling is dat de bodemverontreiniging, geheel of gedeeltelijk, moet zijn veroorzaakt voor 1 januari 1975. De subsidieregeling gaat uit van een tegemoetkoming in de kosten van sanering van bodemverontreiniging die voor die datum is ontstaan, volgens het 'pro rata temporis' -principe. Dat wil zeggen dat subsidie kan worden verkregen voor de sanering van het deel van de verontreiniging dat voor 1 januari 1975 is ontstaan. Bij de bepaling van de hoogte van de subsidie wordt met dat deel rekening gehouden (artikel 17, vijfde lid van het Besluit).

Om te bepalen of, en zo ja voor welk deel de verontreiniging op of in de bodem van een bedrijfsterrein is veroorzaakt vóór 1-1-1975 kan men gebruikmaken van het "Protocol Ouderdomsbepaling" zoals opgenomen in bijlage 6 van de Regeling fbb 2005.

Ad 4. Is de sanering van het geval van bodemverontreiniging al gestart?

In art. 15 van het Besluit fbb staat aangegeven dat onze minister de subsidie weigert als er op het moment van de beslissing over verlening al gestart is met de uitvoering van de sanering waarvoor subsidie is aangevraagd. In de nota van toelichting op art. 1 staat aangegeven dat enkel die saneringswerkzaamheden die worden uitgevoerd na het besluit op subsidieverlening voor subsidie in aanmerking komen. De al eerder uitgevoerde saneringswerkzaamheden voor dit besluit komen dus niet voor subsidie in

aanmerking. Dit betekent dat voor het deel dat nog niet is uitgevoerd dus wel subsidie kan worden aangevraagd.

Ad 5. Is het betreffende bedrijfsterrein verworven (of in erfpacht) voor 1995?

In artikel 11 lid 1b is de voorwaarde opgenomen dat de eigendom of erfpacht voor 1995 moet zijn verworven. Deze datum is gekozen omdat in 1995 de saneringsregeling van de Wbb in werking is getreden. Er wordt van uitgegaan dat de verwervende eigenaar of erfpachter van een verontreinigd terrein sindsdien wist of behoorde te weten dat er in het verworven terrein bodemverontreiniging aanwezig is en dat hij aansprakelijk is voor de eventuele sanering. Belangrijke punten hierbij zijn "verwerving na 1995, zonder economisch gewin" en het eventueel "overdragen van subsidierechten". Hieronder wordt dit nader toegelicht.

"verwerving na 1995, zonder economisch gewin"

In het Interim-beleid bestonden situaties waarin geen subsidie kon worden toegekend aan bedrijven die na 1995 hebben verworven, terwijl er geen sprake was van economisch gewin, zoals bij een omzetting van de rechtsvorm of overdracht in familieverband. Om deze reden regelt artikel 18 van het Besluit dat deze situaties niet moeten worden beschouwd als verwerving. Uit de toelichting op artikel 18 blijkt dat het gaat om situaties waarbij aannemelijk kan worden geacht dat de eventuele aansprakelijkheid voor bestaande bodemverontreiniging niet is meegewogen.

In het Besluit wordt aangegeven dat de uitzonderingen zoals bedoeld in artikel 18 terugslaan op "verwerving" als bedoeld in artikel 17. I&W heeft echter aangegeven dat de uitzonderingen zoals bedoeld in artikel 18 echter verder reiken en zich niet enkel beperken tot "verwerving" zoals bedoeld in artikel 17.

Het gaat hierbij om situaties waarbij sprake is van:

- omzetting van de rechtsvorm van de onderneming als bedoeld in artikel 3:65 van de Wet inkomstenbelasting door de eigenaar dan wel de erfpachter van het bedrijfsterrein. Dit heeft onder meer betrekking op de omzetting van een eenmanszaak naar een B.V.. Bij een dergelijke omzetting van de rechtsvorm is de zeggenschap binnen de onderneming grotendeels in handen van dezelfde natuurlijke persoon gebleven. Aannemelijk is dat de eventuele aansprakelijkheid voor bestaande bodemverontreiniging niet is meegewogen bij de beslissing de rechtsvorm om te zetten.
- overdracht van de onderneming binnen familieverband van de eigenaar tot de tweede graad in de rechte lijn. Dit betekent onder meer dat een overdracht van vader op zoon niet als een verwervingsmoment wordt beschouwd. Het wordt aannemelijk geacht dat ook bij deze overdrachten de eventuele aansprakelijkheid voor bestaande bodemverontreiniging niet is meegewogen.
- verwerving binnen een opvolging onder algemene titel. Hierbij gaat het om uitzonderingen op "verwerving" door erfenissen en fusies.

De opsomming uit artikel 18 is niet limitatief bedoeld. Niet expliciet genoemde situaties, waarvoor datzelfde argument kan gelden, kunnen ook worden gezien als een uitzondering op de verwerving. Daarbij kunt u denken aan een overdracht binnen een holding waarbij geen sprake is van economisch gewin, de aansprakelijkheid niet is meegewogen en de zeggenschap grotendeels in handen van dezelfde natuurlijke persoon is gebleven. Dit kan worden aangemerkt als een omstandigheid die vergelijkbaar is met de situatie zoals genoemd in artikel 18. Daarbij moet de overdracht wel zijn vrijgesteld van overdrachtsbelasting.

De beslissing om in een dergelijk geval subsidie toe te kennen, moet goed worden gemotiveerd. Naast de hierboven genoemde criteria kan ook uit aanvullende feiten een verwerving zonder economisch gewin blijken.

"overdragen van subsidierechten"

In artikel 11, lid 4, onderdeel a en b van het Besluit fbb staat aangegeven dat de subsidie voor het saneren van een bedrijfsterrein, onder de voorwaarden genoemd in het eerste lid, met uitzondering van het eerste lid, onder b, kan worden verleend aan de opvolgend eigenaar respectievelijk erfpachter van een bedrijfsterrein indien: a. de gegevens bedoeld in artikel 13, eerste en tweede lid van eerdere overdrachten worden verstrekt, en b. Eigendom of erfpacht van een bedrijfsterrein wordt overgedragen na een aanmelding, op grond van artikel 12.

Het recht op subsidie is overdraagbaar op de nieuwe eigenaar. Of de nieuwe eigenaar daadwerkelijk in aanmerking komt voor subsidie zal blijken op het moment dat er een aanvraag tot subsidieverlening wordt ingediend.

De exacte datum van verkrijging van eigendom of erfpacht kan in een bepaald geval doorslaggevend zijn. Daarom worden hierbij de volgende richtlijnen meegegeven ten aanzien van de exacte verwervingsdatum:

- Eigendom: het moment van verwerving in het kader van de Bedrijvenregeling wordt bepaald door het moment van inschrijving van de notariële akte in de openbare registers;
- Erfpacht: in gevallen van erfpacht kan men een ander uitgangspunt hanteren als verwervingsdatum. Wanneer partijen namelijk een erfpachtrecht willen vestigen, gaat daaraan vaak een langere tijd van voorbereiding vooraf. Het is bij erfpacht zeker niet ongebruikelijk dat er enige tijd zit tussen de obligatoire overeenkomst en de leveringshandeling die leidt tot het ontstaan van het erfpachtrecht met externe werking. Dit geldt ook voor de tijd tussen de obligatoire overeenkomst en de principeovereenkomst. Hierin zijn partijen het slechts eens over de duur van het recht, het object en de prijs. Nadere zaken moeten dan nog worden geregeld. In de akte wordt dan veelal opgenomen, dat het erfpachtrecht wordt gevestigd met ingang van de datum van de obligatoire overeenkomst.

Ad 6. Is of zal er vanuit andere hoofde een overheidsbijdrage worden geleverd voor de bodemsaneringactiviteiten?

Artikel 15 van het Besluit bepaalt dat geen subsidie wordt verstrekt als al een overheidsbijdrage voor bodemsaneringsactiviteiten wordt verstrekt uit anderen hoofde. In de Nota van toelichting is aangegeven dat deze bepaling is bedoeld ter voorkoming van stapeling met andere subsidiestromen, zoals via het Gemeentefonds en het Provinciefonds door middel van een decentralisatie uitkering bodem . Dit geldt bijvoorbeeld als een verontreinigd bedrijfsterrein onderdeel uitmaakt van een gebied waarvoor een bijdrage vanuit het budget Decentralisatie Uitkering bodem is voorzien. Als voor een dergelijk gebied financiële afspraken worden gemaakt waarbij het bedrijf bijdraagt voorzover hij aansprakelijk kan worden gehouden, dan kan dat bedrijf geen subsidie meer aanvragen.

Dit houdt wel in dat een gemeente die met geld uit het budget Decentralisatie Uitkering bodem uitvoert, als eigenaar van een bedrijfsterrein geen subsidie uit de Bedrijvenregeling kan ontvangen. Met de rol van de gemeente als budgethouder sluit zij zichzelf uit van subsidie.

Het is echter wel mogelijk dat aan een sanering meerdere partijen bijdragen, waaronder de overheid. Het aandeel van de overheid in de saneringskosten kan niet worden aangemerkt als een overheidsbijdrage zoals bedoeld in artikel 15 sub b. Dat betekent dat een participierend bedrijf wel subsidie kan krijgen.

Daarnaast kan in het geval van meerdere deelsaneringen voor een deel dat geen onderdeel uitmaakt van een stedelijk vernieuwingsgebied, subsidie uit de Bedrijvenregeling worden aangevraagd. Als de andere subsidie of geldstroom geen betrekking heeft op de bodemsaneringactiviteiten is er geen probleem wat betreft subsidie binnen de Bedrijvenregeling.

2.4 **Kostenraming**

Een belangrijk onderdeel bij de aanvraag tot subsidieverlening is de kostenraming. Bij de aanvraag tot subsidieverlening wordt namelijk naast de in artikel 13, eerste lid van het Besluit genoemde gegevens ook een begroting van de saneringskosten verstrekt. Deze begroting moet zijn opgemaakt volgens een goede werkschrijving, waarin onder andere duidelijk inzicht wordt geboden in de omvang van eenheidsprijzen van werkzaamheden.

Als voorwaarde bij subsidieverlening gold tot dusverre dat het betrokken bedrijfsterrein niet binnen vijf jaar nadat het bevoegd gezag heeft ingestemd met het evaluatieverslag, wordt benut voor of wordt vervreemd ten behoeve van een gevoeliger gebruik dan het gebruik als bedrijfsterrein. Per 1 juli 2017 is deze bepaling met het aangepaste Besluit fbb komen te vervallen en is in artikel 17 opgenomen dat met betrekking tot de hoogte van de subsidie wordt uitgegaan van de subsidiabele kosten van de saneringsdoelstelling voor een functie als bedrijfsterrein

Voor de beoordeling van de kostenraming zijn onderstaande aandachtspunten van belang:

Kostenposten

In bijlage 7 van de Regeling is een begroting opgenomen die bestaat uit een raming van de kosten die van toepassing zijn die mogelijk in een saneringsplan zijn opgenomen. Deze kostenposten zijn niet limitatief. Bij de subsidieverlening moet worden bepaald welke kosten subsidiabel zijn.

Subsidiabele saneringskosten

De omschrijving van de subsidiabele saneringskosten is verduidelijkt in artikel 1 van het gewijzigde besluit. Als subsidiabele saneringskosten worden aangemerkt "de werkelijk gemaakte kosten voor een sanering die is uitgevoerd, overeenkomstig het saneringsplan, bedoeld in artikel 39 van de Wet bodembescherming, dan wel overeenkomstig artikel 39b van de Wbb". Ingevolge het nieuwe artikel 17, achtste lid, (nieuw) van het besluit kunnen bij ministeriële regeling regels worden gesteld met betrekking tot de saneringskostenposten die in aanmerking komen voor subsidiabele saneringskosten. Hiertoe is in de regeling fbb in artikel 11 een derde lid toegevoegd waarin is aangegeven welke saneringskostenposten in aanmerking komen voor subsidie. Het moet gaan om saneringkostenposten die rechtstreeks zijn betrokken bij de sanering van de bodem.

Dit betekent onder meer dat alleen de saneringskosten en niet de kosten van alle onderzoek dat voorafgaat aan de indiening van een saneringsplan of genoemde melding voor subsidie in aanmerking komen.

Het subsidiebedrag mag met 15% worden verhoogd (artikel 19, lid 3). De 15% vermeerdering mag worden beschouwd als ruimte voor eventuele onvoorziene saneringskosten. Bij de subsidievaststelling wordt niet beoordeeld op overschrijding van individuele posten.

Samenloopkosten

De kosten die samenhangen met werkzaamheden in een ander kader dan de sanering, maar die uit praktische overwegingen gelijktijdig worden uitgevoerd, zijn uitgesloten van subsidie. Ze zijn niet strikt aan het uitvoeren van de sanering verbonden (samenlopende kosten). Het betreft bijvoorbeeld kosten die:

- in ander verband al waren voorgenomen of verplicht, zoals het bouwrijp maken van het terrein, het graven van een bouwput, het slopen van opstallen, de taken voor waterleidingmaatschappijen voortvloeiende uit de Waterleidingwet;
- met een ander oogmerk extra worden verricht, zoals het verbeteren van de infrastructuur na sanering;
- in een ander kader uit praktische overwegingen gelijktijdig worden uitgevoerd, zoals het vernieuwen van de riolering en het creëren van een bedrijfsmatig nuttige toepassing als een parkeergelegenheid boven de plek waar de verontreiniging zich bevindt of bevond.

Kosten voor de opdrachtgever

Op grond van artikel 9 lid 2 van de Regeling fbb 2005 mogen de kosten van de opdrachtgever als de netto-saneringskosten meer dan EUR 50.000,- bedragen maximaal 10% van deze netto-saneringskosten zijn (als de netto-saneringskosten minder dan EUR 50.000,- bedragen betreft dit maximaal 20% van deze netto-saneringskosten). Voorbeelden van kosten voor de aanvrager van de subsidie zijn kosten voor aanbesteding, milieukundige begeleiding en directievoering.

Op basis van ervaringen van de afgelopen jaren is gebleken dat niet in alle gevallen "kan" worden voldaan aan deze gestelde eisen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan langdurige in-situ saneringen waarbij ook de analyse van exoten de kosten voor milieukundige begeleiding en analyses aanzienlijk stijgen. Als het bevoegd gezag van mening is dat het onredelijk zou zijn om in "bijzondere" situaties vast te houden aan de gestelde eis uit de Regeling moet dit uitvoerig worden gemotiveerd in de beslissing van het bevoegd gezag.

Afkoop coördinerend rechtspersoon

Als de eigenaar tot overeenstemming komt met een coördinerend rechtspersoon over een afkoopsom is laatstgenoemde vanaf dat moment verantwoordelijk voor de afronding van het overgedragen deel van de sanering. De afkoopsom voor de pluim die de eigenaar van het bedrijf betaalt, kan daarom feitelijk worden gezien als de subsidiabele kosten. Voor de berekening van de hoogte van de subsidie wordt hierbij niet de gebruikelijke manier van het bepalen van de hoogte van de subsidie toegepast (artikel 17 van het Besluit). Voor het deel van de sanering dat de eigenaar overdraagt, gebeurt verlening en vaststelling niet – zoals gebruikelijk – op basis van de achteraf aangetoonde werkelijke kosten. In plaats daarvan wordt het vooraf overeengekomen bedrag van de afkoopsom beschouwd als een realistische benadering van de saneringskosten, zoals gezegd omdat het inherent is aan de constructie dat de hoogte daarvan door onderhandeling tot stand komt. De hoogte van de subsidie is dan afhankelijk van de hoogte van de afkoopsom en het percentage dat voor de berekening wordt gehanteerd vloeit voort uit artikel 17 en 19 (artikel 17, negende lid). De hoogte van de subsidie voor het deel dat niet wordt overgedragen (bronaanpak) zal, zoals gebruikelijk, berekend worden op basis van werkelijk gemaakte (subsidiabele) kosten, en op het moment dat dat deel van de sanering is afgerond.

Afkoop gebiedsgericht grondwaterbeheer

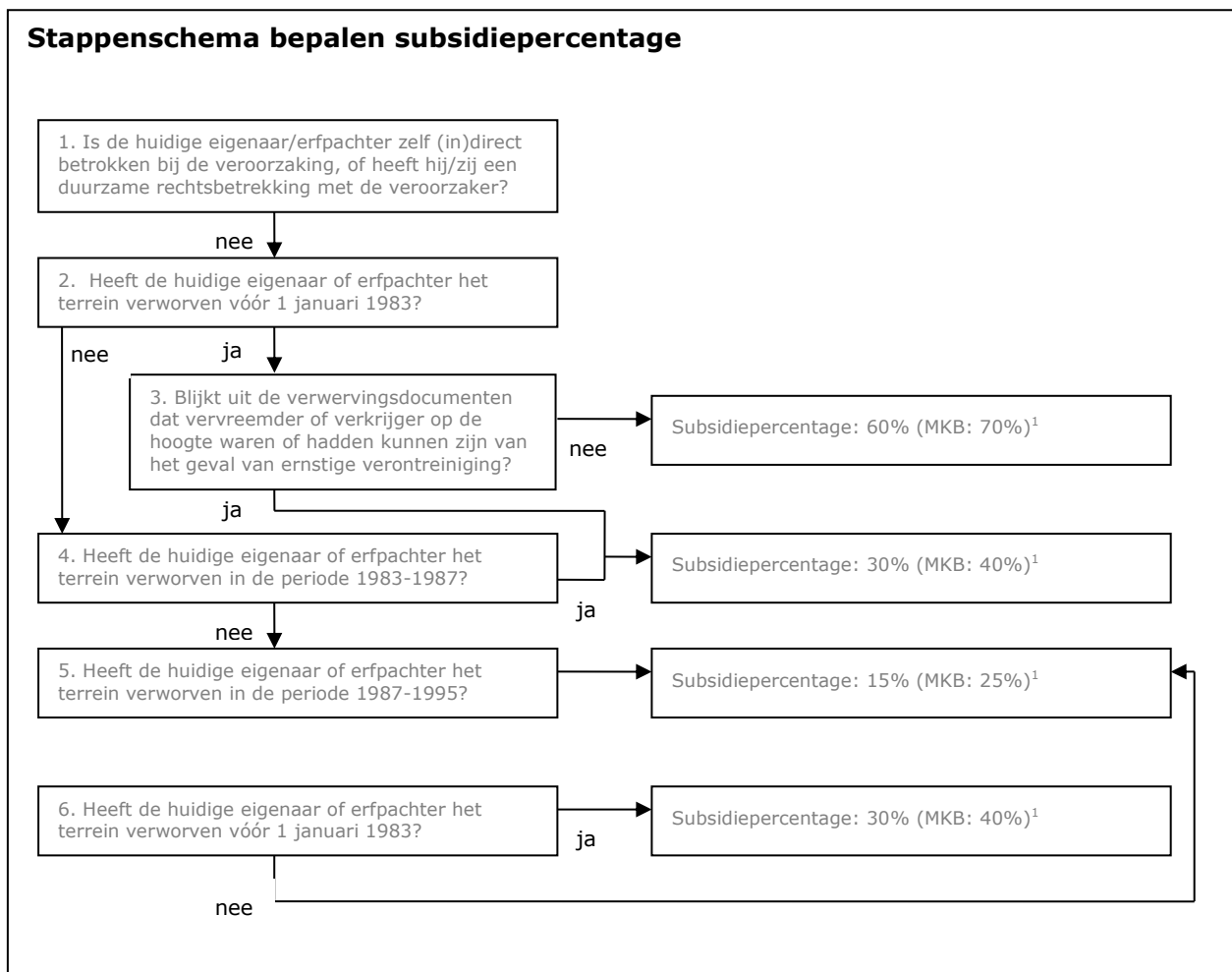
In 2012 is de Wbb aangevuld met een gebiedsgerichte aanpak van verontreinigingen van het diepere grondwater. Met gebiedsgerichte aanpak gaat het niet langer om een traditionele manier van saneren, maar om het beheersen van de verontreiniging binnen een bepaald gebied. De gebiedsgerichte aanpak biedt de mogelijkheid om als de saneringsplichtige het beheer van de diepere grondwaterverontreiniging (pluimen) af te kopen aan de gebiedsbeheerder (hetzij een coördinerend rechtspersoon, aangewezen op basis van artikel 30 van het besluit of een bestuursorgaan die het gebied gaat beheren).

Het is inherent aan de wettelijke systematiek van gebiedsgericht grondwaterbeheer dat de gebiedsbeheerder en de saneringsplichtige onderhandelen over de hoogte van de bijdrage die de saneringsplichtige dient te voldoen. De gebiedsbeheerder heeft de verantwoordelijkheid om alleen in te stemmen met de hoogte van het bedrag als die in

een redelijke verhouding staat tot de omvang van de verontreiniging en de te maken kosten in het concept gebiedsplan. De gebiedsbeheerder heeft daarmee ook de verantwoordelijkheid om te voorkomen dat de afkoop leidt tot ongeoorloofde staatssteun.

Voor het deel van de sanering dat de eigenaar overdraagt, biedt artikel 16 van het besluit fbb de mogelijkheid om bij subsidieverleningsbeschikking tevens dit gedeelte van de subsidie vast te stellen (artikel 16, derde lid).

2.5 Bepalen subsidiepercentage en bijdrage

2.5.1 Subsidiepercentage

Wanneer is vastgesteld dat aan alle voorwaarden wordt voldaan moet het subsidiepercentage worden bepaald. Onderstaand stappenschema is hierbij een handig hulpmiddel. Bij een aantal vragen wordt verder uitleg gegeven.

Ad 4. Heeft de huidige eigenaar of erfpachter het terrein verworven in de periode 1983-1987?

Als de eigenaar of de erfpachter een bedrag in mindering heeft gebracht op de koopprijs, wordt dat bedrag in mindering gebracht op de subsidiabele saneringskosten. Dit moet blijken uit verwervingsdocumenten als de koopovereenkomst en de notariële akte van overdracht van de eigendom of het erfpachtrecht. Deze moeten als

bewijsmiddelen bij de aanvraag worden overgelegd. Als de aanvrager niet in staat is deze documenten te leveren, moet op basis van de beschikbare informatie worden beoordeeld of een bedrag in mindering wordt gebracht.

Ad 5. Heeft de huidige eigenaar of erfpachter het terrein verworven in de periode 1987-1995?

Zie de toelichting bij vraag 4.

Extra toeslag van 10%

In het kader van de Bedrijvenregeling kan het vastgestelde subsidiepercentage met 10% (zogenaamde MKB-toeslag) worden verhoogd om het schaalnadeel voor midden- en kleinbedrijven te compenseren (artikel 19 lid 1 Besluit fbb). De criteria voor een MKB-bedrijf zijn vastgelegd in Aanbeveling 2003/361/EG van de Europese Commissie van 6 mei 2003 (Publicatieblad Europese Gemeenschappen, L124, 20 mei 2003, p.36) en zijn ook opgenomen in de eerste bijlage van het modelformulier subsidieverlening, zoals opgenomen in Bijlage B.

Ten tijde van het interim-beleid werd het subsidiepercentage beoordeeld aan de hand van het bedrijf waaraan het terrein ten dienste staat (dus: de onderneming die gebruikmaakt van het terrein), artikel 7.3 van de model-subsidieverordening bodemsanering bedrijfsterreinen. In het huidige Besluit fbb geldt dat de verhoging van toepassing is als de eigenaar/erfpachter een onderneming is en voldaan wordt aan de definitie van midden- en kleinbedrijven (artikel 19 lid 1).

Bovendien geldt een verhoging van eveneens 10% als de eigenaar/erfpachter onderneming geen overheid is (artikel 19 lid 2). Daarbij kunt u denken aan een particulier die een bedrijfsterrein verhuurt. Uitgangspunt is steeds dat de positie van de eigenaar/erfpachter bepalend is voor het vaststellen van het subsidiepercentage. Hij is immers ook degene op wie de eventuele saneringsplicht rust.

Pro rata toepassing

De subsidieregeling gaat uit van een tegemoetkoming in de kosten van sanering van bodemverontreiniging die voor die datum is ontstaan, volgens het 'pro rata temporis'-principe. Dat wil zeggen dat subsidie kan worden verkregen voor de sanering van het deel van de verontreiniging dat voor 1 januari 1975 is ontstaan. Bij de bepaling van de hoogte van de subsidie wordt met dat deel rekening gehouden (artikel 17, vijfde lid van het Besluit). Ter verheldering onderstaand voorbeeld:

Voorbeeld:

Subsidiepercentage: 30%

MKB-toeslag: 10%

Deel verontreiniging ontstaan voor 1 januari 1975: 70%

Totaal subsidiepercentage: $70\% \times (30\% + 10\%) = 28\%$

2.5.2

Subsidiebijdrage

Om het subsidiebedrag te bepalen moet u het uiteindelijke subsidiepercentage vermenigvuldigen met de subsidiabele saneringskosten. Ter verheldering onderstaand voorbeeld:

Voorbeeld:

Subsidiabele saneringskosten: EUR 200.000,--

Subsidiepercentage: 30%

MKB-toeslag: 10%

Deel verontreiniging ontstaan voor 1 januari 1975: 70%

Totaal subsidiebedrag: $(70\% \times (30\% + 10\%)) \times \text{€ } 200.000,-- = \text{EUR } 56.000,--$

Dit bedrag wordt nog eens vermenigvuldigd met 15%. Deze vermeerdering kunt u beschouwen als ruimte voor eventuele onvoorziene saneringskosten. Hiermee komt het maximumbedrag aan subsidie op $1,15 \times \text{EUR } 56.000,-- = \text{EUR } 64.400,--$

3 Subsidievaststelling

Als derden een aanvraag tot subsidievaststelling doen bij het bevoegd gezag Wbb, beoordeelt het bevoegd gezag de aanvraag en stelt een besluit op en betaalt de subsidie uit. Dit betekent dat I&W de subsidievaststelling niet hoeft te zien. In de verleningsbeschikkingen die na 1 juli 2017 zijn opgesteld, zal zijn opgenomen dat de saneringsactiviteiten dienen te zijn afgerond voor 1 januari 2030. In dat geval heeft de subsidieontvanger tot 1 januari 2030 de tijd om een verzoek tot vaststelling in te dienen. Voor de eerder verleende subsidies voor saneringen waarin geen einddatum is opgenomen waarvan bekend is dat die nog voortduren na 1 januari 2030, is een overgangsbepaling opgenomen. Dat betekent dat in die gevallen ook na 1 januari 2030 nog een verzoek tot vaststelling kan worden ingediend.

De vergoeding van de subsidie wordt namelijk voorgefinancierd uit het meerjarenbudget, maar maakt geen deel uit van de meerjarensystematiek. Het bevoegd gezag dient bij de minister een aanvraag in tot vergoeding van de subsidie na afloop van het kalenderjaar waarin de subsidie-uitbetaling is gerealiseerd, maar uiterlijk 31 maart (zie ook artikel 27 lid 1 van het Besluit fbb en de nota van toelichting). De subsidievaststelling moet bij I&W worden ingeleverd samen met de eisen voor uitbetaling als genoemd in de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 (Regeling fbb 2005). Bij de aanvraag tot vergoeding van subsidie dient het bevoegd gezag een bestedingsverantwoording in voor de bijdrage die in het kader van de subsidieregeling aan derden is verstrekt. Deze bestedingsverantwoording wordt opgesteld in overeenstemming met het model dat is opgenomen in bijlage 4 van de Regeling fbb 2005 (zie ook artikel 28 van het Besluit fbb en artikel 13 lid 1 van de Regeling fbb 2005). Bij de bestedingsverantwoording hoort een verklaring van getrouwheid van een accountant. Deze wordt opgesteld met in achtneming van de voorschriften opgenomen in bijlage 5 van de Regeling fbb 2005 (zie artikel 13 lid 2 van de Regeling fbb 2005). I&W betaalt jaarlijks uit in de periode januari tot en met maart.

Het bevoegd gezag mag gedurende het jaar echter ook een aanvraag doen voor een voorschot van I&W: het kan een gemotiveerd verzoek om een voorschot indienen wanneer het voorziet voor voorfinanciering onvoldoende financiële middelen te hebben op grond van de uitvoering van de Wbb (zie ook artikel 27 lid 2 van het Besluit fbb en de nota van toelichting).

In dit hoofdstuk worden verschillende aspecten rondom het proces van subsidievaststelling beschreven waarbij achtereenvolgens aandacht wordt besteed aan een stappenplan, aan te leveren stukken en toetsing aan gestelde subsidievoorwaarden.

3.1 Stappenschema

Uitgangspunten

- 1 Bevoegd gezag Wbb is beslissingsbevoegd;
- 2 I&W beheert de financiële middelen;
- 3 Rijkswaterstaat Bodem+ is adviserend op verzoek.

Procedure subsidievaststelling

- 1 Aanvrager dient aanvraag tot subsidievaststelling rechtstreeks in bij bevoegd gezag Wbb;

- 2 Bevoegd gezag Wbb stuurt de aanvrager onverwijld een ontvangstbevestiging van de aanvraag tot subsidievaststelling waarin de datum van ontvangst wordt vermeld;
- 3 Bevoegd gezag Wbb toetst de aanvraag aan wet- en regelgeving;
- 4 Bevoegd gezag Wbb neemt een besluit en stelt beschikking subsidievaststelling op;
- 5 Bevoegd gezag Wbb keert subsidie uit aan de aanvrager;
- 6 Bevoegd gezag Wbb verzoekt I&W schriftelijk tot uitbetaling van de gereserveerde middelen. De betreffende bestedingsverantwoording wordt opgesteld in overeenstemming met het model dat is opgenomen in bijlage 4 van de Regeling fbb 2005 (zie ook artikel 28 van het Besluit fbb en artikel 13 lid 1 van de Regeling fbb 2005). Bij de bestedingsverantwoording hoort een verklaring van getrouwheid van een accountant. Het verzoek om uitbetaling kan aan dit adres worden gericht:

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
SSO-F&I
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

ovv aanvraag reservering bedrijvenregeling

- 7 I&W keert financiële middelen uit aan bevoegd gezag Wbb op basis van werkelijke kosten waarbij vooraf gereserveerde budget als maximum geldt.

3.2

Aan te leveren stukken

In principe geldt dat de aanvrager dusdanige informatie overlegt aan het bevoegd gezag Wbb dat zij in staat is de aanvraag tot subsidievaststelling te toetsen aan de regels zoals gesteld in het Besluit fbb en de bijbehorende Regeling fbb 2005. Als hulpmiddel kan gebruik worden gemaakt van het modelformulier subsidieverlening, zoals opgenomen in Bijlage C van deze handleiding.

De volgende stukken zijn in elk geval noodzakelijk om te beoordelen:

- 1 Financieel verslag van de saneringskosten;
- 2 Verklaring van de aanvrager;
- 3 Accountantsverklaring;
- 4 Evaluatieverslag.

Ad 1. Financieel verslag van de saneringskosten

Bij de aanvraag tot subsidievaststelling moet een financieel verslag worden ingediend dat is opgebouwd conform de begroting van de saneringskosten. Bij de vaststelling wordt een verantwoording gegeven van de werkelijk gemaakte kosten. Een specificatie van de werkelijk gemaakte kosten is opgebouwd in overeenstemming met de begroting van de saneringskosten, die is ingediend bij de aanvraag tot subsidieverlening. Hierbij moet bovendien het aantal gerealiseerde bpe's worden aangegeven.

Belangrijk punt is dat voor iedere sanering meerdere offertes worden opgevraagd en overlegd bij de aanvraag tot subsidievaststelling. Dit om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.

Hierbij geldt dat bij saneringen, waarvan de netto-saneringskosten, (op een tijdstip gelegen direct voor de aanvang van de uitvoering van de sanering of een fase van de sanering, in totaal zijn geraamd op een bedrag gelijk aan of lager dan EUR 50.000,- moeten minimaal twee concurrerende offertes worden overlegd. Bij saneringen, waarvan de netto-saneringskosten, op een tijdstip gelegen direct voor de aanvang van de uitvoering van de sanering of een fase van de sanering, in totaal zijn geraamd op een bedrag hoger dan EUR 50.000,- moeten minimaal drie concurrerende offertes

worden overlegd. Als er niet is gekozen voor de goedkoopste offerte, moet de aanvrager dit motiveren.

Er moeten dus altijd meerdere offertes (2 of 3) worden aangevraagd. Deze hoeven nog niet te worden overlegd in het stadium van de aanvraag.

Ad 2. Verklaring van de aanvrager

Het financiële verslag gaat vergezeld van een verklaring van de aanvrager van de subsidie inhoudende dat slechts de saneringskosten opgenomen in het financiële verslag zijn betrokken bij de aanvraag tot subsidievaststelling.

Ad 3. Accountantsverklaring

Het financiële verslag gaat vergezeld van een accountantsverklaring als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, die wordt afgegeven na toetsing van de wijze van besteding van de gelden op basis van artikel 76j Wet Bodembescherming(Wbb), hoofdstuk 3 tot en met 5 van het Besluit financiële bepalingen en hoofdstuk 3 en 4 van de Regeling financiële bepalingen 2005 (Rfb2005).

De accountant bepaalt zelf de aanpak van zijn controle. Hij dient deze controle echter zodanig in te richten dat hij ten aanzien van de betrouwbaarheid een uitspraak kan doen met en overall assurance van minimaal 95% en met een fouttolerantie van 1% over de in het financiële verslag opgenomen bestedingen.

Voor de accountantsverklaring kan het model accountantsverklaring worden gehanteerd zoals opgenomen onder Ad B. van Bijlage C bij deze Handleiding Bedrijvenregeling.

Ad 4. Evaluatieverslag

Bij de aanvraag tot subsidievaststelling moet bovendien een evaluatieverslag van de uitgevoerde sanering, zoals bedoeld in artikel 39c Wbb, worden ingediend. Het evaluatieverslag moet of gelijktijdig met de aanvraag tot subsidievaststelling worden ingediend of uiterlijk dertien weken daarna.

3.3 Toetsen aan de gestelde subsidievoorwaarden

Om te bepalen of de ingediende aanvraag tot subsidievaststelling voldoet aan de gestelde voorwaarden in het Besluit en de bijbehorende regeling is het van belang onderstaande vragen te beantwoorden.

Zijn alle benodigde stukken ingediend en goedgekeurd?

Voor de vaststelling van de subsidie is het van belang dat er een duidelijk financieel verslag is opgesteld waarbij naast de verklaring van de aanvrager een goedkeuring ligt over deze besteding van een accountant (de accountantsverklaring).

Belangrijk is te beseffen dat de subsidie alleen kan worden vastgesteld wanneer het bevoegd gezag Wbb heeft ingestemd met het betreffende evaluatieverslag. Als nog aanvullende maatregelen nodig zijn, kan de betaling daarvan afhankelijk worden gesteld. Als niet wordt ingestemd met het saneringsresultaat kan ook geen subsidie worden verstrekt.

Wanneer alle bovengenoemde stukken in orde zijn kan over worden gegaan tot vaststelling en uitbetaling van de subsidie.

3.4 Bepalen subsidiebijdrage

Wanneer is vastgesteld dat aan alle voorwaarden is voldaan, moet de subsidiebijdrage worden bepaald. De bijdrage is in principe gelijk aan het verleende percentage van de

werkelijke gemaakte subsidiabele kosten, waarbij de vooraf gestelde maximale bijdrage als maximum geldt.

Bij het bepalen van de subsidiebijdragen kunnen de volgende punten van belang zijn:

3.4.1 *Gefaseerde sanering*

Als het bevoegd gezag heeft ingestemd met een gefaseerde sanering kan de aanvrager eerder een aanvraag tot subsidievaststelling indienen dan volgens de reguliere procedure. Dit kan wanneer de uitvoering van de sanering van het bedrijfsterrein in overeenstemming met artikel 38, derde lid, van de wet, in fasen geschiedt of ingevolge artikel 39, eerste lid, onderdeel h, van de wet, tijdstippen zijn bepaald waarop tussentijds wordt gerapporteerd aan het bevoegd gezag Wbb, waarbij na voltooiing van een aantal fasen van de sanering, of, indien tussentijds over de voortgang wordt gerapporteerd en daaruit blijkt dat de tussentijdse effecten zijn bereikt.

Een aanvraag tot vaststelling kan worden ingediend na voltooiing van een of meer fasen. De hoogte van subsidie wordt berekend en vastgesteld over de subsidiabele saneringskosten die zijn gemoeid met de uitvoering van de sanering voor zover deze is voltooid. De kosten die vervolgens worden gemaakt in de resterende fasen worden niet meer gesubsidieerd.

Als de aanvrager de kosten gemaakt in de resterende fasen wel gesubsidieerd wil krijgen, kan hij een verzoek tot eenmalig voorschot indienen op grond van artikel 24. In dat geval moet hij financiële zekerheid stellen voor de nog te voltooien saneringsactiviteiten. Hierbij hoeft hij enkel financiële zekerheid te stellen voor het deel van de eigen bijdrage van het restant.

Uitzondering hierop zijn aanvragen op basis van artikel van het Besluit, waarbij het mogelijk is om subsidie aan te kunnen vragen voor bodemsanering van verontreiniging op een groot industrieel complex dat als één geval van verontreiniging is beschikt. Met de sanering van dergelijke gevallen zijn in het algemeen vele jaren gemoeid. Een dergelijk groot terrein kan ook in delen worden aangepakt. Artikel 10 regelt dat er in die omstandigheid subsidie kan worden aangevraagd per sanering van een bronlocatie. Het is dan wel van belang dat de afzonderlijke delen zich onderscheiden doordat de verontreiniging daarbinnen door aanwijsbare oorzaken is ontstaan. Voor dusdanige gevallen kunnen dus meerdere aanvragen voor subsidie worden gedaan. Per aanvraag wordt de subsidie verleend, vastgesteld en uitbetaald.

3.4.2 *Voorschot en uitvoering in gedeelten*

Het was reeds mogelijk om op verzoek van het bedrijf tussentijds een voorschot te verlenen, als de aanvrager financiële zekerheid heeft gesteld voor de nog te voltooien saneringsactiviteiten. Na aanpassing van het besluit fbb per 1 juli 2017 is het mogelijk tweemaal een voorschot te geven.

Tevens biedt het Besluit nu de mogelijkheid om op verzoek en aangegeven door de subsidieontvanger in de subsidiebeschikking op te nemen dat de sanering in aangegeven delen kan worden uitgevoerd en dat voor uitgevoerde delen na uitvoering van het deel een vaststelling kan worden gevraagd.

De hoogte van het voorschot wordt berekend over de subsidiabele saneringskosten die zijn gemoeid met de uitvoering van de sanering voor zover deze is voltooid. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie wordt in dit geval ingediend nadat de volledige sanering is voltooid. Subsidievaststelling vindt plaats over de volledige subsidiabele saneringskosten nadat de sanering is voltooid. Bij de vaststelling zal het al uitbetaalde voorschot worden verrekend.

Ten behoeve van de aanvraag van het voorschot dienen de volgende stukken te worden aangeleverd:

- Overzicht van reeds gemaakte kosten
- Overzicht van naar verwachting nog te maken kosten
- Financiële zekerheidsstelling
- Bij voorkeur ook eventuele beschikbare (deel)evaluatierapporten om de voortgang te kunnen bevestigen

Bijlage A Checklist ten behoeve van reservering financiële middelen bij I&W

Checklist "Subsidieverlening bedrijvenregeling"

Aan	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat SSO-F&I Postbus 20906 2500 EX Den Haag
Van	Naam bevoegd gezag:
Datum	
Onderwerp	Aanvraag tot subsidieverlening in het kader van Besluit financiële bepalingen bodemsanering (Besluit fbb) en Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 (Regeling fbb 2005)

Locatie naam (straat, huisnummer, plaatsnaam)¹

--

Volledigheid aanvraag (Beide formulieren moeten samen met deze checklist worden bijgeleverd.)

• Concept besluit subsidieverlening bevoegd gezag Wbb (zie artikel 26 Besluit fbb)		
• Kostenraming sanering (zie art. 12 Regeling fbb 2005)		

Inhoud aanvraag:

Bedrijfs-naam	Naam eigenaar	Naam erfpachter ²	Pro rata (percentage veroorzaakt voor 1975)	10%-toeslag indien eigenaar/erfpachter is onderneming noch overheid

MKB-toeslag: ja/nee	Totaal subsidiepercentage ³	Saneringskosten volgens SP	Totale maximale subsidiebedrag ⁴	Verwacht jaar vaststelling subsidie

Opmerkingen:

Als gevolg van de laatste wijzigingen in het besluit fbb zal per 1 juli 2017 in de verleningsbeschikkingen moeten zijn opgenomen dat de saneringsactiviteiten dienen te zijn afgerond voor 1 januari 2030

- 1) Hierbij de straat, het huisnummer en de plaatsnaam van de locatie invullen waarvoor de subsidie is aangevraagd.
- 2) Afhankelijk van de situatie: indien er sprake van erfpacht is, komt de erfpachter voor een bijdrage in aanmerking. Is er slechts sprake van een eigenaar zonder erfpacht, dan komt de eigenaar in aanmerking voor een bijdrage.
- 3) Hiermee wordt bedoeld het subsidiepercentage dat vergoed wordt van de totale saneringskosten.

Bijlage B Model-aanvraagformulier subsidieverlening

(Versie 3.0, 11 mei 2006)

Model-aanvraagformulier subsidieverlening

Behorend bij hoofdstuk 3, paragraaf 2 van het Besluit financiële bepalingen
bodemsanering.

U kunt dit formulier geheel ingevuld en ondertekend inleveren bij het bevoegd gezag.
Formulieren die niet volledig zijn ingevuld of niet zijn ondertekend, worden niet in
behandeling genomen.

Dit aanvraagformulier bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Vragen over de locatie, de aanvrager en de onderneming;
- B. Vragen over de ouderdomsbepaling van de verontreiniging;
- C. Vragen over de sanering en de saneringskosten;
- D. Eventuele aanvullende vragen van het bevoegd gezag.

Deze aanvraag voor subsidieverlening bevat:

1. Ingevulde en geparafeerde vragenlijsten A tot en met D
2. Bijlagen: aantal vermelden

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend te:

_____ (plaats) _____ (datum).

Aanvrager:

(handtekening)

Eigenaar/erfpachter:

(handtekening)

Ad A. Vragen over de locatie, de aanvrager en de onderneming.

Op dit blad vult u de gegevens in van de locatie, de aanvrager, de zakelijk gerechtigden, de gebruikers en de onderneming en het (vermoedelijke) geval van ernstige bodemverontreiniging waarop de aanvraag om subsidie betrekking heeft.

Locatie

Adres locatie:

Kadastrale gegevens:

Wat is het gebruik/de bestemming van de locatie⁴:

Is dit (vermoedelijke) geval van ernstige bodemverontreiniging al bekend bij het bevoegd gezag?

Ja Nee

Aanvrager

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoon/mobiel:

Faxnummer:

E-mailadres:

⁴ Blijkt o.a. uit het geldende bestemmingsplan.

Laat u zich vertegenwoordigen door een adviseur? Ja Nee
Zo ja, vult u hieronder dan de gegevens van de betreffende adviseur in.

Naam adviseur:

Telefoon/mobiel:

E-mailadres:

Naam bedrijf:

Adres bedrijf:

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

Eigenaar

Bent u de eigenaar van de locatie? Ja Nee

Zo nee, vult u hier dan de naam van de eigenaar in:

Zijn er nog meerdere zakelijk gerechtigden⁵? Ja Nee

Zo ja, vult u hier dan de na(a)m (en) en het soort rechtsverhouding in:
(bijvoorbeeld erfpachter, opstalhouder, servituut (bij recht van overpad))

Gebruiker

Bent u de gebruiker van de locatie? Ja Nee

Zo nee, vult u hier dan de naam van de gebruiker in:

Zijn er nog meer gebruikers? Ja Nee

Zo ja, vult u hier dan de na(a)m(en) van de gebruiker(s) in en vermeld u daarbij het
soort rechtsvorm:

⁵ (andere) eigenaren/erfpachters, niet zijnde de aanvrager, moeten met de aanvraag instemmen blijkende uit de mede-parafering en medeondertekening van de aanvraag.

Onderneming

Rechtsvorm aanvrager: natuurlijk persoon rechtspersoon

Als het om een rechtspersoon gaat, vult u hier dan de naam van het bedrijf in:

Onder welk nummer is de onderneming ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel:

Onder welke branche/sector valt de onderneming:

Wat is de UBI-code⁶:

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

Deelnemer BSB-operatie: Ja Nee

De aard van de activiteiten van de onderneming:

Voor welk bedrag staat de locatie op de balans (zonder/met opstallen):

Is dit de marktwaarde/verontreinigde waarde? Ja Nee

Voldoet u aan de criteria van een MKB-bedrijf⁷? Ja Nee

Zo ja, motiveert u dit dan aan de hand van de kenmerken die zijn genoemd in de bijlage bij dit aanvraagformulier.

Verontreiniging

Waardoor is de verontreiniging ontstaan?

Welke relatie bestaat/bestond er tussen de aanvrager/eigenaar/erfpachter/overige zakelijk gerechtigden en het ontstaan van de verontreiniging en gedurende welke periode?

⁶ Uniforme Bronindeling (gezamenlijke uitgave van het Ministerie VROM, nu I&W en het IPO, april 2001)

⁷ Zie de aangehechte bijlage waarin de criteria voor een MKB-bedrijf zijn opgenomen, zoals deze zijn vastgelegd in Aanbeveling 2003/361/EG van de Europese Commissie van 6 mei 2003 (Publicatieblad Europese Gemeenschappen, L124, 20 mei 2003, p.36)

Is de aanvrager, niet zijnde de eigenaar, gelieerd aan de eigenaar?

Is de aanvrager, niet zijnde de onderneming, gelieerd aan de onderneming?

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

Wanneer heeft de aanvrager, zijnde de eigenaar, de locatie verworven⁸?

Is in de aankoop prijs rekening gehouden met de aanwezige verontreiniging⁹?

Voeg een gewaarmerkte kopie toe van de koopovereenkomst en van de transportakte en indien van toepassing een kopie van de akte tot vestiging van het erfpachtrecht en van de akte tot overdracht van het erfpachtrecht.

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

⁸ Dit moet blijken uit de koopovereenkomst en de transportakte

⁹ Dit moet blijken uit de koopovereenkomst en de transportakte

Ad B. Vragen over de ouderdomsbepaling van de verontreiniging

Bij deze aanvraag om subsidie moet worden toegevoegd:
Een volledig ingevuld en ondertekend invulformulier (door bevoegd gezag vastgesteld),
behorende bij het protocol ouderdomsbepaling zoals opgenomen in bijlage 6 van de
Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005.

Hierbij wordt opgemerkt dat de begrippen "eigenaar", "erfpachter" en
"subsidieontvanger" (zie Besluit financiële bepalingen bodemsanering) en
"initiatiefnemer" (zie protocol ouderdomsbepaling) voor dit Besluit dezelfde betekenis
hebben.

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

Ad C. Vragen over de sanering en de saneringskosten.

De Sanering

Heeft het bevoegd gezag beschikt ten aanzien van de ernst en spoed van het geval van ernstige bodemverontreiniging?

Ja Nee

Zo ja, voegt u deze beschikking dan toe.

Is er een saneringsplan voor het gehele geval van ernstige bodemverontreiniging of een melding op grond van artikel 39b van de Wet bodembescherming?

Ja Nee

Zo ja, voegt u dit saneringsplan of deze melding dan toe.

Wij verzoeken u ook alle voorgaande onderzoeken toe te voegen (bijvoorbeeld: nader onderzoek, saneringsonderzoek.)

Wordt de sanering in fasen uitgevoerd, zoals bedoeld in artikel 10 van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering?

Ja Nee

Heeft het bevoegd gezag ingestemd met het saneringsplan?

Ja Nee

Zo ja, voegt u de beschikking dan toe.

Wat is de directe aanleiding voor de sanering?

a. Milieuhygiënisch, de uiterste saneringsdatum is:

b. Activiteiten op het bedrijfsterrein waardoor de noodzaak tot sanering is ontstaan.

c. Anders, namelijk:

Wat is het verwachte aanvangstijdstip van de sanering?

Zijn er meerdere bronnen van verontreiniging op de locatie?

Ja Nee

Bevindt de bron van de verontreiniging zich op meerdere terreinen, waarvan de (alle) eigenaren of overige zakelijk gerechtigden niet bij deze subsidieaanvraag zijn betrokken?

Ja Nee

Zo ja, wie is/zijn de eigena(a)r(en)/overige zakelijk gerechtigde(n) van het/de andere locaties?

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

De Saneringskosten

Wat zijn de begrote kosten van de sanering volgens het saneringsplan¹⁰?

Voeg een begroting van de saneringskosten (netto-saneringskosten) toe, die is opgebouwd uit kostenposten zoals genoemd in bijlage 7 van de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005.

Is er, afgezien van fiscale verrekening van de saneringskosten en BTW, een andere overheidsfinanciering dan deze subsidieregeling van toepassing op de sanering?

Ja Nee

Zo ja, welke overheidsfinanciering?

Is of wordt uit andere bronnen financiering verkregen?

Ja Nee

Zo ja, uit welke andere bronnen?

Zijn er verhaalsmogelijkheden op derden (gebruiker of rechtsvoorganger)?

Ja Nee

Zo ja, wie en welke actie is ondernomen?

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

¹⁰ Bij de aanvraag tot subsidievaststelling moet u bij saneringen, waarvan de netto-saneringskosten, op een tijdstip gelegen direct voor de aanvang van de uitvoering van de sanering of een fase van de sanering, in totaal zijn geraamd op een bedrag gelijk aan of minder dan € 50.000,- minimaal twee concurrerende offertes overleggen. Bij saneringen, waarvan de netto-saneringskosten, op een tijdstip gelegen direct voor de aanvang van de uitvoering van de sanering of een fase van de sanering, in totaal zijn geraamd op een bedrag hoger dan € 50.000,- moeten minimaal drie concurrerende offertes worden overlegd. Als niet is gekozen voor de goedkoopste offerte, moet een motivatie daarvoor worden bijgevoegd.

BIJLAGE behorende bij vraag A, onderdeel Onderneming.

Voldoet u aan de criteria van een MKB-bedrijf?

Deze vraag kunt u beantwoorden aan de hand van de vastgestelde definities van de kleine en middelgrote ondernemingen en die hieronder zijn weergegeven.
(Bron: Publicatieblad Europese Commissie van de Europese Gemeenschappen L 124, 20 mei 2003, bijlage "Door de Commissie vastgestelde definitie van middelgrote, kleine en micro-ondernemingen", artikel 1 t/m 6)

Artikel 1

Onderneming

Als onderneming wordt beschouwd iedere eenheid, ongeacht haar rechtsvorm, die een economische activiteit uitoefent. Met name worden als zodanig beschouwd eenheden die individueel of in familieverband ambachtelijke of andere activiteiten uitoefenen, personenvennootschappen en verenigingen die regelmatig een economische activiteit uitoefenen.

Artikel 2

Aantal werkzame personen en financiële drempels ter bepaling van de categorieën ondernemingen

1. Tot de categorie kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (KMO's) behoren ondernemingen waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet 50 miljoen EUR of het jaarlijkse balanstotaal 43 miljoen EUR niet overschrijdt.
2. Binnen de categorie KMO's is een „kleine onderneming” een onderneming waar minder dan 50 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet of het jaarlijkse balanstotaal 10 miljoen EUR niet overschrijdt.
3. Binnen de categorie KMO's is een „micro-onderneming” een onderneming waar minder dan 10 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet of het jaarlijkse balanstotaal 2 miljoen EUR niet overschrijdt.

Voor een uiteenzetting van de "soorten ondernemingen welke voor de berekening van het aantal werkzame personen en van de financiële bedragen in aanmerking worden genomen", wordt verwezen naar Artikel 3 van de Aanbeveling 2003/361/EG van de Europese Commissie van 6 mei 2003 (Publicatieblad Europese Gemeenschappen, L124, 20 mei 2003.

Artikel 4

Gegevens voor de berekening van het aantal werkzame personen en van de financiële bedragen en referentieperiode

1. De gegevens voor de berekening van het aantal werkzame personen en van de financiële bedragen hebben betrekking op het laatste afgesloten boekjaar en worden jaarlijks berekend. Zij worden vanaf de datum van afsluiting van de rekeningen in aanmerking genomen. Het bedrag van de omzet wordt berekend exclusief belasting over de toegevoegde waarde (BTW) en andere indirecte rechten of heffingen.
2. Wanneer een onderneming op de datum van afsluiting van de rekeningen vaststelt dat de op jaarbasis berekende gegevens boven of onder de in artikel 2 aangegeven drempels voor het aantal werkzame personen of de financiële maxima liggen, verkrijgt of verliest zij de hoedanigheid van middelgrote, kleine of micro-onderneming slechts wanneer deze situatie zich in twee opeenvolgende boekjaren voordoet.
3. In het geval van recent opgerichte ondernemingen waarvan de eerste jaarrekening nog niet is afgesloten, worden de in aanmerking te nemen gegevens bepaald door middel van een in de loop van het boekjaar te goeder trouw gemaakte schatting.

Artikel 5

Aantal werkzame personen

Het aantal werkzame personen komt overeen met het aantal arbeidsjaareenheden (AJE), dat wil zeggen het aantal personen dat het gehele desbetreffende jaar voltijds in de betrokken onderneming of voor rekening van deze onderneming heeft gewerkt. Het werk van personen die niet het gehele jaar hebben gewerkt, deeltijdwerk ongeacht de duur ervan en seizoenarbeid worden in breuken van AJE uitgedrukt. Het aantal werkzame personen bestaat uit:

- a) de loontrekkenden,
- b) de personen die voor deze onderneming werken, er een ondergeschikte verhouding mee hebben en voor het nationale recht met loontrekkenden gelijkgesteld zijn,
- c) de eigenaren-bedrijfsleiders,
- d) de vennoten die geregeld een activiteit in de onderneming uitoefenen en van de onderneming financiële voordelen genieten.

Leerlingen en studenten die een beroepsopleiding volgen en een leer- of beroepsopleidingsovereenkomst hebben, worden niet meegeteld in het aantal werkzame personen. De duur van zwangerschaps- en ouderschapsverlof wordt niet meegerekend.

Voor een uiteenzetting van de "Vaststelling van de gegevens van de onderneming", wordt verwezen naar Artikel 6 van de Aanbeveling 2003/361/EG van de Europese Commissie van 6 mei 2003 (Publicatieblad Europese Gemeenschappen, L124, 20 mei 2003).

Bijlage C Model-aanvraagformulier subsidievaststelling

(Versie 3.1, 15-10-2009)

Model-aanvraagformulier subsidievaststelling

Behorend bij hoofdstuk 3, paragraaf 3 van het Besluit financiële bepalingen
bodemsanering.

U kunt dit formulier geheel ingevuld en ondertekend inleveren bij het bevoegd gezag.
Formulieren die niet volledig zijn ingevuld of niet zijn ondertekend, worden niet in
behandeling genomen.

Dit formulier bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- A. Vragen over de sanering en de saneringskosten;
- B. Accountantsverklaring verantwoording;
- C. Eventuele aanvullende vragen van het bevoegd gezag.

Deze aanvraag voor subsidievaststelling bevat:

- 1. Ingevulde en geparafeerde vragenlijst a;
- 2. Ingevulde en ondertekende accountantsverklaring verantwoording;
- 3. Bijlagen: aantal vermelden.

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend te:

_____ (plaats) _____ (datum).

Aanvrager:

(handtekening)

Eigenaar/erfpachter:

(handtekening)

Ad A. Vragen over de sanering en de saneringskosten.

Bij deze vraag hoeft u alleen de onderdelen Locatie en Aanvrager in te vullen als er wijzigingen zijn opgetreden ten opzichte van het ingediende aanvraagformulier subsidieverlening.

Locatie

Adres locatie:

Kadastrale gegevens:

Wat is het gebruik/bestemming van de locatie¹¹:

Beschikking betreffende de aanvraag om subsidieverlening toevoegen.

Aanvrager

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoon/mobiel:

Faxnummer:

E-mailadres:

Laat u zich vertegenwoordigen door een adviseur? Ja Nee

Naam adviseur:

Telefoon/mobiel:

E-mailadres:

Naam bedrijf:

Adres bedrijf:

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

¹¹ Blijkt o.a. uit het geldende bestemmingsplan.

Sanering

Doet u met deze aanvraag een aanvraag tot subsidievaststelling van een sanering van een fase zoals bedoeld in artikel 10 van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering?

Ja Nee

Zijn er wijzigingen opgetreden sinds de datum waarop het bevoegd gezag een subsidiepercentage heeft toegekend aan de sanering van de onderhavige locatie?

Ja Nee

Als u deze vraag met Ja heeft beantwoord, geeft u dan hieronder aan om welke wijzigingen het gaat (bijvoorbeeld eigenaar, saneringsplan, kosten.)

Saneringskosten

Wat zijn de werkelijk gemaakte netto-saneringskosten?

Bij deze aanvraag moet u een financieel verslag meezenden dat is opgebouwd conform de begroting van de saneringskosten. Het financiële verslag gaat vergezeld van een accountantsverklaring (zie onderdeel C) en een verklaring van de aanvrager die inhoudt dat slechts de saneringskosten zoals opgenomen in de begroting bij de aanvraag tot subsidieverlening zijn betrokken bij deze aanvraag tot subsidievaststelling.

Toevoegen financieel verslag en verklaring van de aanvrager.

Bij saneringen, waarvan de netto-saneringskosten, (op een tijdstip gelegen direct voor de aanvang van de uitvoering van de sanering of een fase van de sanering, in totaal zijn geraamd op een bedrag gelijk aan of lager dan € 50.000,- moeten minimaal twee concurrerende offertes worden overlegd. Bij saneringen, waarvan de netto-saneringskosten, op een tijdstip gelegen direct voor de aanvang van de uitvoering van de sanering of een fase van de sanering, in totaal zijn geraamd op een bedrag hoger dan € 50.000,- moeten minimaal drie concurrerende offertes worden overlegd. Als er niet is gekozen voor de goedkoopste offerte, voegt u dan een motivatie daarvoor bij.

Schriftelijk verslag van de uitvoering van de sanering (evaluatieverslag)

Om de exacte hoogte van het subsidiebedrag te kunnen vaststellen, moet het bevoegd gezag beschikken over een schriftelijk verslag van de uitvoering van de sanering waarmee het bevoegd gezag moet instemmen (zie ook Wet bodembescherming, artikel 39c)¹². Dit schriftelijk verslag moet worden toegevoegd.

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

¹² Op de aanvraag tot subsidievaststelling wordt beslist nadat de beslissing is genomen op het evaluatieverslag, zie artikel 22 van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering.

Ad B. Accountantsverklaring verantwoording

Aan: (Opdrachtgever, invullen naam Wbb-bevoegd gezag)

Accountantsverklaring ... (eventueel aan te vullen met naam betreffende subsidieregeling)

Afgegeven ten behoeve van ... (naam subsidiegever).

Opdracht

Wij hebben bijgevoegde en door ons gewaarmerkte financiële verantwoording ingevolge ... (verwijzing naar de betreffende subsidieregeling of toezegging) van ... (naam entiteit) te ... (statutaire vestigingsplaats) over ... (periode/jaar) betreffende de kosten van sanering van het bedrijfsterrein, plaatselijk bekend ... (adres) en kadastraal bekend gemeente (gegevens), sluitend met een totaalbedrag van € ..., gecontroleerd. De financiële verantwoording is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van ... (naam entiteit). Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de financiële verantwoording te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht en in overeenstemming met artikel 76j Wet bodembescherming (Wbb), hoofdstuk 3 tot en met 5 van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering en hoofdstuk 3 en 4 van de Regeling financiële bepalingen 2005 (Rfb 2005). Dienovereenkomstig dienen wij onze controle zodanig te plannen en uit te voeren, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de financiële verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van relevante gegevens.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de financiële verantwoording de uitgaven in alle van materieel belang zijnde aspecten juist en volledig weer, in overeenstemming met artikel 76j Wet bodembescherming (Wbb), hoofdstuk 3 tot en met 5 van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering en hoofdstuk 3 en 4 van de Regeling financiële bepalingen 2005 (Rfb 2005).

Overige aspecten- beperking in het gebruik (en verspreidingskring)

De financiële verantwoording van ... (naam entiteit) en onze verklaring daarbij zijn uitsluitend bedoeld voor ... (naam entiteit) ter verantwoording aan het Wbb- bevoegd gezag ... (naam subsidiegever) en kunnen derhalve niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Plaats, datum:

Naam accountantspraktijk:

Naam externe accountant
en ondertekening met die naam:

Ad C. Aanvullende vragen van het bevoegd gezag (facultatief)

Gegevens ontvanger van de subsidie

(Post)bankrekeningnummer:

Ten name van:

Woonplaats:

Paraaf aanvrager:

Paraaf eigenaar/erfpachter:

Bijlage D Voorbeeld conceptbeschikking en toelichting

Inleiding

Onderstaande standaardbeschikking kan gebruikt worden bij een ingediende aanvraag voor subsidieverlening op grond van hoofdstuk 3 van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering (Besluit fbb), ofwel de bedrijvenregeling. De beschikking heeft een duidelijke opbouw, welke hieronder beschreven wordt:

Algemene informatie

Allereerst wordt in de beschikking duidelijk wie een aanvraag heeft ingediend en wanneer een aanvraag is ingediend, om welk kadastraal perceel het gaat en of er sprake is van een gemachtigde en namens wie deze dan handelt. Tevens dient bij dit onderdeel vermeld te worden dat er bij beschikking is ingestemd met het (deel)saneringsplan voor de (grond)waterverontreiniging op de onderhavige locatie. Als laatste wordt er in dit onderdeel aangegeven welke stukken zijn overhandigd.

Juridische overwegingen

In dit onderdeel van de beschikking wordt de aanvraag juridisch getoetst aan hoofdstuk 3 van het Besluit fbb en de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 (Regeling fbb). Het gaat bij deze juridische toets om onderstaande aspecten, die terug te vinden zijn in het stappenschema bedrijvenregeling, waaruit uiteindelijk het percentage subsidie kan worden vastgesteld, namelijk:

- Locatie blijft na sanering voor minstens 5 jaar bedrijfsterrein
- Reden van sanering (milieuhygiënisch of maatschappelijke criteria, bijvoorbeeld bouwvergunning)
- Geen medefinanciering voor aanpak verontreiniging.
- Bepaling ouderdom: welk deel is veroorzaakt voor 1975?
- Vaststelling verwerving en eigendom
- De locatie is niet verworven na 1995.
- Bij verwerving heeft geen verrekening plaatsgevonden in verband met sanering/verontreiniging.
- Bepaling of er sprake is van (in)directe betrokkenheid van eigenaar/erfpachter.
- Bepaling subsidiepercentage
- Bepaling 10%-toeslag indien eigenaar/erfpachter wel of geen MKB-bedrijf is of 10%-toeslag indien eigenaar/erfpachter is onderneming noch overheid.

Verder kan hier worden gemeld dat de sanering niet gestart mag zijn voordat met de subsidieverlening is begonnen.

Besluit

In dit onderdeel wordt daadwerkelijk berekend hoeveel subsidie de aanvrager kan krijgen. Dit is – op grond van - de volgende formule:
(Deel veroorzaakt voor 1975 x Subsidiepercentage) x (netto saneringskosten volgens kostenraming x 1,15 onvoorziene kosten). In de uitgewerkte voorbeeldbeschikking is niet de (in)directe betrokkenheid van de eigenaar en het verwervingsmoment meegenomen. Om inzichtelijk te krijgen in welke situatie welk percentage moet worden toegepast is een stappenschema opgesteld dat verderop staat vermeld.

Overige overwegingen

Bij dit onderdeel kan aangegeven worden dat de vaststelling van de subsidie achteraf plaatsvindt en welke documenten hiervoor te zijner tijd benodigd zijn (vaststellingsverzoek, financieel verslag en accountantsverklaring). Het verzoek van vaststelling gaat gepaard met het indienen van het evaluatieverslag, waarop apart wordt beschikt. Verder moet het vaststellingsverzoek vergezeld gaan van twee of drie concurrerende offertes (afhankelijk van de netto saneringskosten).

Voorwaarden

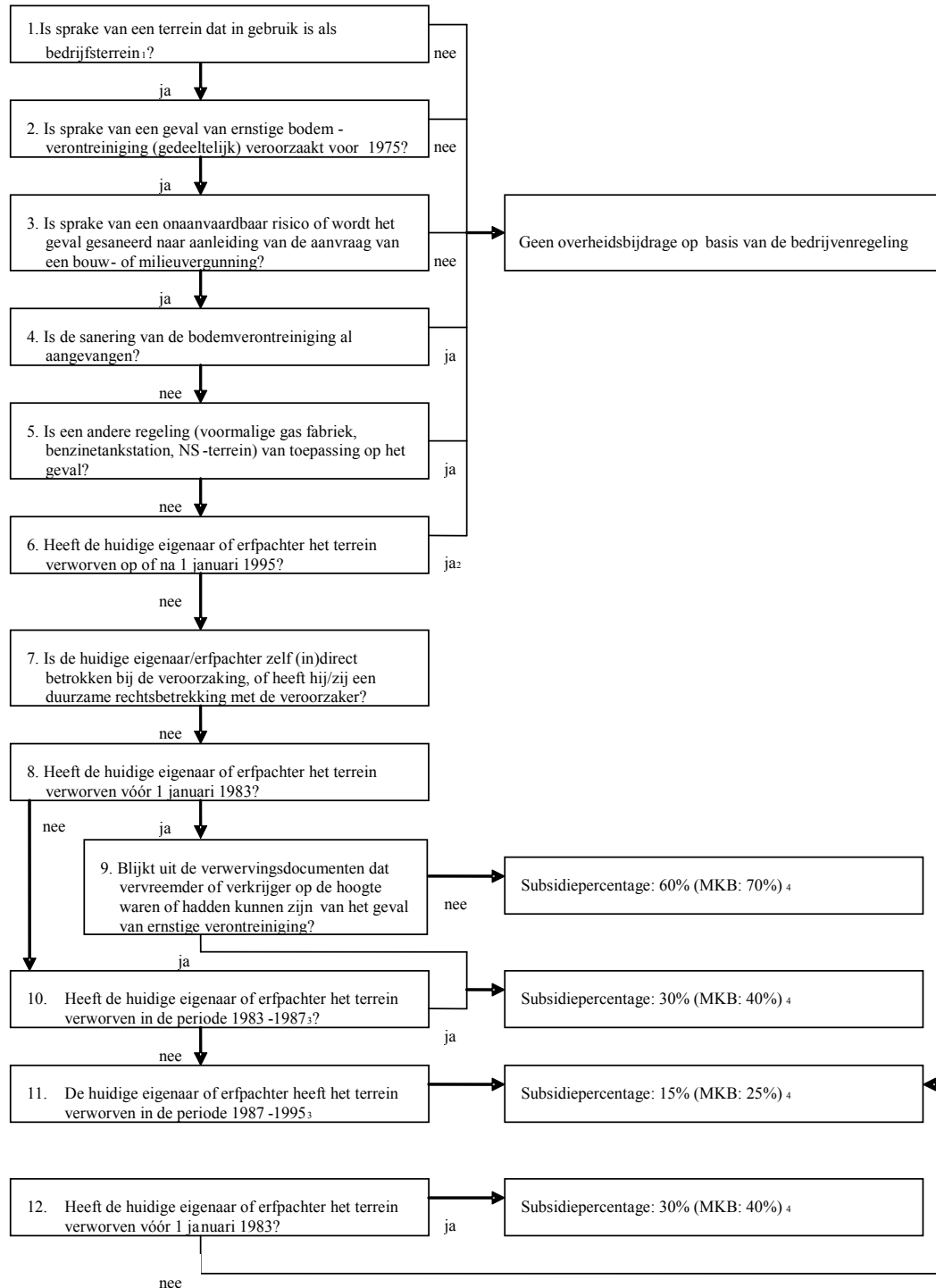
In dit onderdeel kan verwezen worden naar de voorwaarden dat de locatie een in gebruik zijnd en blijvend (5 jaar) bedrijfsterrein moet zijn. Als laatste kan worden gemeld dat de sanering in overeenstemming met het (deel)saneringsplan moet worden uitgevoerd.

Bezwaar

In dit onderdeel staat de bezwaarprocedure vermeld (6 weken na bekendmaking) en de mogelijkheid tot een voorlopige voorziening. Hierop is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Stappenschema Bedrijvenregeling

Dit stappenschema is een vereenvoudigde weergave van de overheidsbijdrage. De uiteindelijke hoogte van de subsidie wordt berekend naar evenredigheid van het door het bevoegd gezag, via het zgn. ouderdomsprotocol, vastgestelde deel van de verontreiniging, dat is ontstaan voor 1 januari 1975.

¹ Een bedrijfsterrein is een terrein waarop bedrijfsactiviteiten worden verricht door een onderneming.

² Voor overdrachten van eigendom/erfpacht na 1 januari 2006 is het voor de opvolgend eigenaar/erfpachter onder voorwaarden mogelijk subsidie verleend te krijgen.

³ Indien de eigenaar of de erfpachter een bedrag in mindering heeft gebracht op de koopprijs, wordt dat bedrag in mindering op de subsidiabele saneringskosten gebracht.

⁴ De uiteindelijke hoogte van de subsidie wordt berekend naar evenredigheid van het door het bevoegd gezag vastgestelde deel van de verontreiniging, dat is ontstaan vóór 1 januari 1975

Voorbeeldbeschikking

Aan:
<.....>

Datum
Nummer
Uw brief van
Uw nummer
Bijlage -

Sector/afdeling
Referentie <contactpersoon>
Doorkiesnummer
Faxnummer
E-mailadres
Onderwerp Subsidieverlening bedrijvenregeling

Geachte heer/mevrouw,

Op <datum> heeft u een aanvraag ingediend op grond van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering, ook wel 'bedrijvenregeling' genoemd. Het betreft een aanvraag voor subsidie in de kosten van de sanering van de ernstige bodemverontreiniging op het perceel <adresgegevens> te <plaatsnaam>, kadastraal bekend als gemeente <kadastrale gegevens>.

Bij beschikking van <datum> ons kenmerk <kenmerk>, hebben wij ingestemd met het ingediende (deel)saneringsplan voor de grond(water)verontreiniging op bovengenoemd perceel.

Bij de subsidieaanvraag zijn ter beoordeling de volgende stukken ingediend:

- <overzicht van ingediende stukken, bijvoorbeeld.....>
-een volledig ingevuld en ondertekend aanvraagformulier subsidieverlening met bijbehorende stukken;
-transportakten van perceel <adresgegevens/kadastrale gegevens>;
-informatie over de ouderdom van de verontreiniging;
-een kostenraming van de sanering>.

Overwegingen

In het Delegatiebesluit subsidie bodemsanering bedrijfsterreinen (Staatscourant 23 december 2005, nr. 250 / pag. 43) zoals gewijzigd bij besluit van 6 december 2006 (Staatscourant 12 december 2006, nr. 242 / pag. 19), is aan ons college van GS/B&W de bevoegdheid om subsidie te mogen verstrekken in het kader van het besluit financiële bepalingen bodemsanering 2005 gedelegeerd.

Wij hebben uw aanvraag getoetst aan het gestelde in hoofdstuk 3 van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering (hierna: het Besluit) en de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 (hierna: de Regeling). De hoogte van de bijdrage wordt vastgesteld aan de hand van de voorwaarden, als bepaald in artikel 17 en 19 van het Besluit. Hieruit volgt:

- de saneringslocatie is en blijft in gebruik als bedrijfsterrein voor een duur van ten minste 5 jaren na sanering;
- op de locatie <adres/locatiegegevens> is een geval van ernstige bodemverontreiniging met <eventueel gegevens verontreiniging invullen> aangetroffen. Bij beschikking van <datum> ons kenmerk <kenmerk> hebben wij vastgelegd dat er op de locatie sprake is van een ernstig geval van bodemverontreiniging waarbij spoedeisende sanering (niet) noodzakelijk is; Hierbij kan gedacht worden aan een sanering vanwege milieuhygiënische redenen.
- de (deel)sanering wordt uitgevoerd als gevolg van herinrichting van het terrein op <adresgegevens>; Hierbij kunt u denken aan aanvraag voor een bouwvergunning of een milieugunning.
- er is geen andere medefinancieringsregeling van toepassing op dit geval van verontreiniging;
- de sanering is nog niet begonnen;
- op basis van het protocol ouderdomsbepaling (bijlage 6 van de Regeling) is berekend dat de verontreiniging voor % vóór 1975 is veroorzaakt;
- de laatste verwerving als bedoeld in de Bedrijvenregeling heeft plaatsgevonden voor het perceel <kadastrale gegevens> op <datum>. Het perceel is eigendom van <naam eigenaar> te <plaatsnaam>;
- de datum van 1 januari 1995 is mede bepalend voor het verkrijgen van een recht op subsidie. Voor het perceel <kadastrale gegevens> blijkt de verwervingsdatum voor 1 januari 1995 te zijn gelegen. (Let op! mogelijke uitzondering op basis van artikel 18 van het Besluit);
- uit de verwervingsdocumenten blijkt niet dat in verband met de sanering van de bodemverontreiniging een bedrag in mindering op de koopprijs is gebracht;
- de huidige eigenaar, <naam eigenaar> heeft geen (in)directe betrokkenheid gehad bij de veroorzaking van de bodemverontreiniging, en ook geen duurzame rechtsbetrekking gehad met de veroorzaker;
- op grond van artikel 11 jo 17, lid 2 sub a van het Besluit heeft aanvrager recht op 60 % (voorbeeld percentage) subsidie van de netto saneringskosten voor de bodemsanering op het perceel <kadastrale gegevens>;
- De sanering mag niet zijn gestart voordat de beslissing tot subsidieverlening is afgerond (zie artikel 15 van het Besluit).
- op grond van de door u verstrekte gegevens en de bij het Handelsregister beschikbare informatie is de eigenaar/erfpachter van het perceel aan te merken als MKB-bedrijf, volgens de Europese definitie daarvan, waardoor een extra subsidiepercentage van 10% wordt toegekend op grond van artikel 19 lid 1 Besluit. (Let op! Indien aan te merken als MKB-bedrijf dan 10% op subsidiepercentage).
.....of.....
- op grond van de door u verstrekte gegevens is de eigenaar/erfpachter niet aan te merken als onderneming bedoeld in artikel 55b van de Wbb en die ook niet tot de overheid behoort, waardoor een extra subsidiepercentage van 10% wordt toegekend op grond van artikel 19 lid 2 van het Besluit.

NB: Een aantal van de boven gegeven voorwaarden hoeven niet in de beschikking van toepassing te zijn, in dit voorbeeld zijn dit de laatste twee punten.

Wanneer redelijkerwijs niet is te verwachten dat belanghebbenden nadelige gevolgen zullen ondervinden van ons besluit op uw aanvraag, dan mag worden aangenomen dat er in de besluitvorming geen behoefte bestaat aan de voorbereidingsprocedure van afdeling 4.1.2. van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Wij verwachten dat er in deze situatie naast de aanvrager en de eigenaar geen belanghebbende ten aanzien van dit besluit zal zijn. Om die reden kan afgezien worden van de hiervoor genoemde voorbereidingsprocedure.

VoorbeeldBesluit

Op basis van bovenstaande gegevens hebben wij besloten u éénmalig een bijdrage te verlenen van maximaal € 144.900,-- in de kosten van deze bodemsanering, wat 63% (0,90*70%) bedraagt van uw totale netto subsidiabele saneringskosten.

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Netto saneringskosten:	€ 200.000,--
+ 15% (onvoorzien)	€ 30.000,--
Totaal	€ 230.000,--
63 % van € 230.000,-- =	€ 144.900,--

Dit betekent dat de eigenaar of de erfpachter van het in gebruik zijnde bedrijfsterrein een bepaalde aanspraak op financiële middelen krijgt, door ons college verstrekt met het oog op het uitvoeren van bodemsanering. De 15% vermeerdering mag worden beschouwd als ruimte voor eventuele onvoorzien saneringskosten.

Ten aanzien van de voorbereidingsprocedure hebben wij op grond van artikel 4:12 van de Algemene wet bestuursrecht besloten af te zien van de voorbereidingsprocedure genoemd in de artikelen 4.7 en 4.8 Awb.

Aandachtspunten

Wij besluiten op grond van de door u overgelegde gegevens. In de behandeling van uw aanvraag zijn de gegevens op de bij ons gebruikelijke manier getoetst. Daaruit is ons niet gebleken dat de gegevens onjuist of onvolledig zijn. Mocht echter in een later stadium blijken dat de gegevens niet juist zijn geweest en dat als gevolg daarvan een herziening van onze beschikking noodzakelijk is, dan kan de <provincie / gemeente> niet aansprakelijk worden gehouden voor eventuele schade als gevolg hiervan.

De (definitieve) vaststelling van deze subsidie vindt **achteraf** plaats. Tegelijk met het indienen van het evaluatieverslag van de (deel)sanering conform artikel 39c van de Wet bodembescherming, of uiterlijk dertien weken daarna, dient u een aanvraag tot subsidievaststelling in te dienen. Deze aanvraag dient vergezeld te gaan van een financieel verslag en een accountantsverklaring, als bedoeld in artikel 21 van het Besluit.

Op grond van de Regeling dient het verzoek tot vaststelling tevens vergezeld te gaan van ten minste twee concurrerende offertes van aannemers, in het geval de nettosaneringskosten op een tijdstip gelegen direct vóór de aanvang van de uitvoering van de sanering of van een fase van de sanering in totaal worden geraamd op een bedrag van ten hoogste € 50.000, of ten minste drie concurrerende offertes van aannemers, in het geval de netto saneringskosten op een tijdstip gelegen direct vóór de aanvang van de uitvoering van de sanering of van een fase van de sanering in totaal worden geraamd op een bedrag hoger dan € 50.000.

De daadwerkelijke bijdrage zal worden vastgesteld op basis van de beschikking tot subsidievaststelling.

Voorwaarden verbonden aan de beschikking

Aan deze beschikking is ondermeer de voorwaarde verbonden dat het bedrijfsterrein in gebruik is en blijft als bedrijfsterrein. Op grond van artikel 16 van het Besluit wordt het bedrijfsterrein niet binnen vijf jaar nadat Gedeputeerde Staten hebben ingestemd met het verslag ten behoeve van gevoeliger gebruik dan bedrijfsterrein benut of vervreemd. Indien binnen vijf jaar na instemming zich een situatie voordoet als hierboven bedoeld, meldt de eigenaar of erfpachter dit onverwijld aan Gedeputeerde Staten/B&W.

De sanering van het bedrijfsterrein dient te worden afgerond en uitgevoerd in overeenstemming met het (deel)saneringsplan waarmee door ons is ingestemd bij beschikking van **<datum>** , kenmerk **<kenmerk>** .

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit binnen zes weken na bekendmaking daarvan schriftelijk bezwaar maken. Zij dienen dan een bezwaarschrift in te dienen bij gedeputeerde staten of het college van burgemeester en wethouders van **<organisatie>** , ter attentie van **<betreffende afdeling organisatie>** , per adres **<adres>** . Onder vermelding van de code **<kenmerk beschikking>** kan over deze beschikking nadere informatie worden gevraagd bij **<naam betreffende afdeling>** van onze provincie of gemeente, telefonisch bereikbaar: **<telefoonnummer>** .

Tevens kan er bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een voorlopige voorziening ingevolge artikel 8.81 van de Algemene wet bestuursrecht juncto hoofdstuk 20 Wet Milieubeheer juncto artikel 36 Wet op de Raad van State worden gevraagd.

Hoogachtend,
Gedeputeerde staten van **<organisatie>** , of het college van Burgemeester en Wethouders
namens hen,

<Naam>
<functie>

Verzendlijst

een kopie van deze beschikking is verzonden aan:

.....

*** naam adviesbureau, contactpersoon, adres, postcode, woonplaats
*** Ministerie van Infrastructuur en Milieu, SSO-F&I, Postbus 20906,
2500 EX Den Haag

Bijlage E Literatuur, meer info

Beleidskader

Convenant bodemsanering bedrijfsterreinen 2015,
link <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bodem-en-ondergrond/aanpak-bodemverontreiniging>.

Wettelijke regelingen

Besluit financiële bepalingen bodemsanering (incl. subsidieregeling bedrijfsterreinen),
Stb. 2005, 681, laatstelijk gewijzigd Stb. 2017, 145

Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005, Stcrt. 2005, 250 laatstelijk
gewijzigd Stcrt. 2017, 20898

Delegatiebesluit subsidie bodemsanering bedrijfsterreinen, Stcrt. 2005, 250 laatstelijk
gewijzigd Stcrt. 2006, 242

Brieven

Subsidieregeling voor bedrijven, sus/2006.00277, brief Rijkswaterstaat Bodem+ aan
bevoegde gezagen van 16-06-2006 over de bedrijvenregeling en een aantal
aanpassingen tov het Interimbeleid, alsmede over een aantal belangrijke vragen uit de
praktijk

Wijzigen werkwijze inzake de Bedrijvenregeling bodemsanering (subsideregeling voor
het saneren van bedrijfsterreinen), DGR2008.056666, brief I&M aan GS/B&W van 25-
06-2008.

Wbb

artikelen 55a en 55b (begrip bedrijfsterrein en saneringsplicht)

Links:

Rijkswaterstaat Bodem+ bodemsanering verontreinigde bedrijfsterreinen:
<https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bodemsanering/bedrijfsterreinen/>

Verder willen wij wijzen op de website van Rijkswaterstaat Bodem+, waar een aantal
veelgestelde vragen over de Bedrijvenregeling worden beantwoord. De link naar deze
pagina is: <https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bodemsanering/bedrijfsterreinen/bedrijvenregeling/>